

-SPORT-

Rehovot és Petach Tikva válogatott labdarúgó mérkőzés a Jom Háacmaut vándor díj elődöntőjében

Holnap a két város labdarúgóinak mérkőzésén fog tisztázódni az a kérdés, hogy melyik csapat kerül szembe Tel Aviv válogatott labdarúgóival a Jom Háacmaut döntőjében. Rehovotnak eddig könnyebb útja volt, mint Petach Tikva csapatának, mert a selejtező fordulóban a mérsékelt játékerőt képviselő Jeruzsálem együttesével mérkőzött és azt 6:1 arányban győzte le. Petach Tikva a vele egyenlő képességű Haifa csapatával játszott és a vereségesen megszerzett 3:2 arányú győzelme után — a szövetség döntésénél értelmében — a mérkőzést meg kellett ismételnie. A második találkozó is ugyanolyan heves küzdelem után dőtt csak el Petach Tikva javára, de egyben megnyitotta neki az utat az elődöntőbe.

A két rivális játéktudásának összehasonlítása arra enged következtetni, hogy az április 20-iki döntőmérkőzésen a jeruzsálemi YMCA-pályán valószínűleg Petach Tikva lesz Tel Aviv ellenfele.

Katonai labdarúgó serlegmérkőzések

A vezérkari főnök serlegért most rendezik negyedik ízben a katonai labdarúgó csapatok mérkőzését. Az első forduló mérkőzéseire ezen a héten kerül sor. Az első forduló sorsolása a következő: Kiképző Parancsnokság — Központi Parancsnokság, Északi Parancsnokság — Tengerészet, Légi erők — Déli Parancsnokság.

Tel-Aviv—Haifa válogatott boxmérkőzés a Ziratronban

Ma este 8 órákor kezdődik a két város válogatott ökölvívóinak mérkőzése. A mérkőzés realitását az biztosítja, hogy ezúttal is mind a 10 súlycsoport képviselői szorítóba lépnek. A célnak megfelelő sportcsarnok hiányában ezt a mérkőzést is a rámat-gáni Ziratronban rendezik.

A Makkábi kosárlabdabajnokságának utolsó fordulója

Befejezéséhez közeledik a Makkábi kosárlabdabajnoksága. Ma és holnap a Jeruzsálem—Haifa, Brit Makkábi Atid—Haifa és Hákoahv Hácáfon mérkőzésekre kerül sor. Azután a válogatott keret teljes figyelmét a májusi világbajnokság előkészületei foglalják le, amelyek Moszkvában kerülnek előtérbe. A válogatott keret edzőtáborban készül erre a feladatra.

Két új japán vallásalapító érkezett Jeruzsálembe

Japánban 4 évvel ezelőtt „Emberszeretet” néven új vallást alapítottak, amely az összes vallások egyesítésére átal az emberiség békéjének biztosítására törekszik. Az új szektának már 50 ezer hívője van Japánban és az új hit terjesztőinek nagy összegek állnak rendelkezésére, amelyeket templomalapításra fordítanak. Az új vallás követői naponta kétszer imádkoznak hangtalanul térdelve és mozdulatlan elmélyüléssel magukbaszívják az ember-szeretet érzését.

Az új vallás két kiküldöttje, Jonoszaka Nakono, a vallásalapító legidősebb fia és S. Nagami, a vallásalkotó elnöke, közelkeleti tanulmányútkjuk során most Jeruzsálembe érkeztek, ahol Ben Cvi államelnök kihallgatásán fogadta őket. Ezenkívül a japán kiküldöttek Jeruzsálemben találkoztak J. Sakdani filozófussal, aki új társadalmi tant alapított és szoros szellemi kapcsolatot tart fenn Finnország és Norvégia neves tudósival.

Az alacsonytermetű, állandó mosolygó japán kiküldöttek elmondották, hogy Japánban négyszáz zsidó lakik, akik általános megbecsülésben részesülnek. — Elismerőleg nyilatkoztak Japán izraeli követéséről, amelynek munkája szintén sokban elő fogja mozdítani Izrael és Japán között a kereskedelmi és szellemi kapcsolatokat.

Mar több, mint egy hónapja nem dolgoznak a fővárosi cukorkagyarak

A nyersanyagellátás kudarcra miatt két üzem el is költözött Jeruzsálembe, egy pedig bezárt

Jeruzsálem (Az Új Keleti tudóstíjótól). — Harmadik jeruzsálemi cukorka- és édességgyár több, mint egy hónapja szünetelteti a termelést, miután a kormány nem látja el őket a szükséges nyersanyagokkal, főleg cukorral. A gyárosok, akik tegnap sajtófogadás keretében ismertették panaszukat, elmondották, hogy a fővárosi cukorkagyarak az összeomlás veszélye előtt áll és míg 3 évvel ezelőtt a gyárak 200 családot foglalkoztatva, havi 150 tonna

édességet gyártottak, addig jelenleg — az állandóan keseredelmes és korlátozott nyersanyagellátás miatt — 40 tonnára csökkent a termelés.

Miután vannak olyan hónapok, hogy a kormány egyáltalán nem utalja ki a megígért cukrot, eddig már két gyár elhagyta a fővárost, egy pedig bezárta üzemét. A gyárosok közölték, hogy követelik a rendszeres cukorellátást, akár fizetésükön kívül import formájában is.

A turistákra vonatkozó új valutarendelet első áldozata

Az el nem költött dollárokat nem engedik visszavinni a külföldieknek

A turisták devizabeváltási procedurájának visszavisszaállítását keletkezett helyzetbe hoztak egy amerikai utast, aki tegnap Luddon keresztül utazott vissza az Egyesült Államokba. Izidor Mendelsohn newyorki nagytökés két hónapot töltött az országban, ahol 450 dollárt költött el, ezenkívül 3500 dollárt jegyzett a függetlenségi köcsőre.

Szerdán 200 fontos hitellevelet vásárolt az egyik tiberiási bankban. Az összegnek csak egy részét költötte el és csütörtökön, elutazása előtt, a Nemzeti Bank luddi pénztárában akarta átváltani a nála lévő fontokat dollárra. Közölték azonban vele, hogy az új intézkedések értelmében nem vihetnek ki az országból 10 dollárnál nagyobb összeget. Mendelsohn tiltakozott ez ellen, mire a bank tisztviselői telefonon kapcsolatba léptek a pénzügyminisztériummal, ahonnan azt a választ adták, hogy a turisták nem pechje volt... Mendelsohn erre nyugtát

kért a fennmaradó 62 font-ról és közölte, hogy az összeget egy rászorulóknak, vagy valamelyik jótékony-sági intézménynek fogja kiutalni.

Ugyanakkor a repülőtéren tartózkodott dr. Jochanan Bader, Chérut-képviselő is, aki az esetle kapcsolatban kijelentette, hogy a turistákkal kapcsolatos pénzügyi rendelkezések helytelenek. Véleménye szerint meg kell engedni minden turistának, hogy magával vigye a dollárokat, amiket nem sikerült elköltenie.

-RÁDIÓ-

PÉNTEK
6.30: Május tóva, 6.35: torna, 6.45: zenés óra, 7: hírek, 7.15: hangnemek, 7.50: hírességtudósítás, 10.30: szórakoztató zene, 11: hangnemek, 12: a kórházak műsor, 12.30: balett-zene, 13.30: hírek, 13.45: Éle Belkin (szoprána) hangnemei, 15: Kábélat sabbát cházandálok, 16.30: ifjúsági zenei találós-verseny, 17: klasszikus zene (Liszt: Magyar rapszódia, Mozart-concerto és Brahms 3. számú szimfóniája), 18.15: hírek, 19: zenei gyönyör-szemek, 19.10: könnyű zene, 20: beiföldi dalok, 20.20: felolvasás a Tenészből, 20.30: hírek, 21: péntek esti hangverseny (Bach, Mozart és Beethoven), 22.30: beiföldi dalok, 23: hírességtudósítás.

Párhuzamos műsor, 13.45: angol hírek, 14: francia hírek, 16: Aháron Copland zeneműveiből, 19.30: jiddis adás, 20: román adás, 20.15 magyar adás, 22.15: angol hírek.

A hadsereg rádiója, 18.35: operavetület (Schubert: Rosamunda nyitánya és Csajkovszky: Lengyel szimfóniája), 21: táncnemek.

SZOMBAT
7.30: Adon olám és hangnemek, 8.30: hírek, 8.40: hangnemek, 9: reggeli hangverseny, 10: zenei találós-verseny, 11: klasszikus zene (Brahms, Beethoven, Bach), 12.30: héber dalok, 13.30: hírek, 13.45: cházandálok, 16: tarka műsor, 16.32: könnyű zene, 16.45: Saint Saens: Sámson és Delila című operájának 3-ik felvonása és Smetana „Az eladott menyasszony” című operája, 15.15 hírek, 19: Hámavdíl, 19.03: zenei gyönyör-szemek, 19.25: hangnemek, 20.24: Tenészből (Zechárja 1-2), 20.30: hírek, 20.40: sport-hírek, 21: Meikavé máiká műsor, 22: szimfonikus hangverseny (Pártos: Góla, Jizkor, Milhaud: Gyászinduló és Beethoven „Broica” szimfóniája), 23: hírességtudósítás.

Párhuzamos műsor, 13.45: angol hírek, 14: francia hírek, 16: modern zene, 16.45: klasszikus előtti zene, 17.30: népdalok, 19.30: jiddis adás, 20: román adás, 20.15 magyar adás, 22.15: angol hírek.

A hadsereg rádiója, 18.35: zenei egyveleg, 19: tarka zene, 19.50: népdalok, 20.45: táncnemek.

A Hitachdut Oléj Hungaria közleményei:

MÁRTIROK ERDEJE

A Magyar Mártirok Erdéje felavatása 1953. április hó 16-án, csütörtökön lesz a judeai hegyekben. Az erdőültetésre külön autóbusszokat indítunk Haifából, Tel-Avivból, Rison le Górahól, Utkótról és Jeruzsálemből. Utiköltség személyenként oda-vissza Haifáról 2.500; Tel-Avivból 1.500; Jeruzsálembe — 750. Utazásra jelentkezni lehet személyesen vagy írásban: Haifa, HOH Arlosoroff 3-a, Natánjan Löve Eljáhu, Tel-Avivban, HOH Lillienblum 33, Rison Leion Malek Márton, Rotschild 51, Rehovoton Parkas Izráel, Sikun Vatikim 21, Jeruzsálemben, HOH Haneszicha Mary 11. Utolsó jelentkezési határidő: Ápr. 15. Április 12-én és 13-án az Új Keletben közöljük az autóbusszok indulási helyét és idejét. A HOH összes helyesoportjai április 10-ig felveznek, még jegyzéseket ültető emlétfára.

Hitachdut Oléj Hungaria Országos Központ

HOH MOSAVJELENTEKÉSEK
Vasárnap, április 12-én este 8 órákor Jeruzsálemben, a Semadar kávéházban a jeruzsálemi és környéki jelentkezők.

JERUZSALEM

A HOH e hó 11-én, szombaton is megtartja este 8.30 óral kezdettel a Semadar-kávéházban (Rech. Haneszicha Mary) szokásos kedélyes táncos és jó hangulattal egybekötött családi estjét, amelynek érdekességét egy aktualitásokról szóló rövid előadás is emelni fogja. Belépődíj nincs. Kérjük tagjainkat, valamint az egész jeruzsálemi magyarok jüsvot, hogy szombatestünkenti családi estjeinket minél nagyobb számban látogassák.

Művirág és koszorúköntös, gyakorlati rendelkező, munkát kaphat. Jelentkezés a HOH irodájában, Rech. Haneszicha Mary 11, délután 5 és 6.30 óra között.

A HOH ivrit-tanfolyamán új szemeszter nyílik meg április közepén, úgy kezdők, mint haladók részére, valamint előkészítő osztályok is, teljesen kezdők számára. A beiratkozni szándékozők haladéktalanul jelentkezzenek a HOH irodájában, Rechov Haneszicha Mary 11, a hivatalos órák alatt, naponként d. u. 5-től 6.30-ig.

NESEZ CIONA
Folyó hó 11-én délelőtt 11 órákor Neszez-Cionán, a Kafé Hadar helyiségében tartja a Hitachdut Oléj Hungaria alakuló ülését, amelynek keretében Sauber Mihálylovics Sándor fog előadást tartani. A neszez-cionai magyar jüsvot ezután hívjuk meg az alakuló ülésre.

A Hitachdut Oléj Hungaria neszez-cionai Előkészítő Bizott.

LUDD

A luddi HOH f. hó 4-én tartotta meg otthonában rendezévi tisztújító közgyűlést.

Az elnök, dr. Balassa 8.30 órákor nyitja meg a közgyűlést és megnyitó beszédében röviden ismerteti a HOH, illetve a lelép vezetőség évi működését, úgy kulturális, szociális mint gazdasági téren, kiemelve, hogy az országban egyedül a luddi HOH választotta meg a rendszeres hetente tartóztatott meg a rendszeres beszámoló után a közgyűlés egyhangúlag megálta a lelép vezetőségnek a felmentvényt és választási elnöknek Pollák Siomot választotta meg.

A megjelölt titkos szavazás alapján a közgyűlés a következő tisztikart választotta meg:

Elnök: dr. Balassa Zeev; ügy. elnök: Böhm Jona; alelnökök: Ing. Ladány Dénes, dr. Szántó Endre; titkár: I. Stern Jicchák, titkár II. Braun György; pénztáros: Guth M. Israel; jegyző: Fischer Siomo; háznagy: Weisz Jona, Böhm Armin; ellenőrök: Pollák Siomo, Weiréb Dov; kultur- és vigalmi bizottság: ein. Vajda Jákob, tagok: Hubert Julius, Fischer Siomo, Beran Reuven, Beyer Josef; szoc. biz.: ein. Gaertner Zsuzsanna, tagok: Pollák Siomo, Tausz Artur, Klein István, Blasberg Ignác; gazd. biz. ein.: Beran Reuven, tagok: Farkas Chaim, dr. Szántó Endre, Hubert Julius, Friedmann Jakov; templom biz. ein.: Pollák Siomo, tagok: Lantos Jesájahu, Fischer Siomo, Farkas Ch., Böhm Jona; fegyelmi biz. ein.: Ing. Ladány Dénes, tagok: Guth M. Israel, Friedmann Jakov, Beyer Josef, Weiréb Dov.

Dr. Balassa az újra megválasztott elnök átvéve a közgyűlés további vezetését, megköszöni úgy a saját, mint a megválasztott vezetőség nevében a közgyűlés bizalmát és kéri a tagokat, hogy a jövőben hathatósabban támogassák a vezetőség munkáját, vegyenek részt számos olyan rendezvényeken, az ivrit kurzusokat pedig intenzívebben látogassák.

Ez év végén beköltözhető

2 1/2 SZOBÁS LAKÁSOK ÉS ÜZLETHELYISEGEK

Kirjút-Motzkiban. Kedvező fizetési feltételek.

HOKALid. HAIFA, Arlosoroff 3/a, POB 5147. Telefon 4586.

HAIFA UTMUTATÓ

Hajfestés amerikai festékekkel! Legmodernebb rendszerű tartóshullám, estélyi frizurák! Kosmetika: BARÓ ILA vez. Epiláció, elektr. ráncalanítás.

GISELLE HAIFA
Herzl u. 61.
NOI FODRASZ SZALON

PÉNZT Lombard-House-Hadar HAIFA

LOMBARD LOUVRE
pénzügyi és adó tanácsadó és értéktárgyakra. K1055

Izrael állam — 50.000 márisztérium — Nyelvtan- és nyelvterjesztő osztály

Megkezdődött az új évfolyam az ivrit **u-p-non** és **ulpaniton**. Felvilágosítás és beiratkozás: Pevzner-u. 54. Telefon 2404. 9-től 1-ig és 5-től 6-ig.

PORCELANT, KRISTALYT, KÉPET, SZONYEGET VESZ **LOUVRE OCCASION** most Herzl utca 24.

ÜZLETÁTHELYEZÉS MIATT, most vegyen rendkívül olcsón **FURNIRT STERN-nél IRAK-u. 93.** HASZNALJA KI A RENDKIVÜLI ÁRKEDVEZMÉNYT. K1076

OCCASION **LOUVRE** VESZ - ELAD ROVIDESEN **HERZL UTCA 24** BEL- ÉS KÜLFÖLDI RADIOT

LILING OCCASION (azelőtt: Haifa, Bank u. 17.) Most legnagyobbított helyiségeiben **HAIFA, BANK-U. 13.** Holland Bank Union-nal szemben. Vilamoskiszülékek — rádiók — perzsa szonyegek — zongorák — varrógépek — mosógépek — porcelán — kristály — SZOLID KISZOLGALÁS

TALPIOT ETTEREM **HERZL U. 61** Válogatott ételek. — Italkülönlegességek. K282

Haifai mozik műsora:

- ACMON (tel. 3003): CSODA MILANOBAN Vittorio de Sica
- ORION; A TORREADOR ÉS A HÖLGY. Robert Stack Gilbert Roland
- ORAH (tel. 4017): THE LADY GAMBLES Barbara Stanwyck Robert Preston
- EN-DOR (tel. 3421): Haifai bemutató: EZÜST VÁROS (színes). — Yvonne De Carlo, Edmond O'Brien
- GAL-OR: WATERLOO BRIDGE Vivian Leigh Robert Taylor
- ARMON (tel. 4848): AZ ÜGYNÖKÖK HALALA (2. hét) Frederic March
- HADAR (tel. 2509): CANON CIPI. — A híres amerikai fognázladás története.
- AMFITEATRUM (tel. 4018): DALLAL A SZIVEMBEN (2. hét) — Susan Hayward, Rory Calhoun — (színes)

Butor ágy, jégszekrény, „Lakol” bútor nagy választékban. Fizetési könnyítések is. EHRlich TESTVÉREK, Ó-ÁKKÓ: Corchaniával szemben. NAHARIA: Teniszpálya, Eljáhu Golomb utca. K1041

Schweitzer MUNKAGAZDÁTSÁG MOST TEL. 3523. A megbízható **IRODAI, ÜZLETI, HOTEL - ETTEREM, HÁZTARTÁSI SZEMÉLYZET.** HAIFA, Nord u. 17. (udvar) 10-11 és délután 4-5.

HABIMAH MUSORA: Tel-Aviv, április 10., szombat **LILIAM**

BOHAN the Haifa Insurance Co. Ltd. T.A., Lillienblum 22. Tel. 5190. **choloni fiókját** Chaim Weizmann-u. 40. SZ. A. (Armon mozival szemben) megnyitotta. Vezető: SAUL SEGENREICH. **M. GOLDSTEIN** FUZÓK ÉS MELLTARTÓK TEL-AVIV, ALLENBY 101

Izraelben megindult a fizetésképtelenségi hullám

Írta: SAUBER-MICHAJLOVITS SANDOR

Az izraeli gazdasági élet végre a rendes kerékvágás felé közeledik. Ennek legkézzelvezettebb bizonyítéka, hogy a telavivi törvényszéken tizenkét év után újra bejegyezték az első fizetésképtelenséget. A nagyvilágban a fizetésképtelenség a normális gazdasági élet velejárója és ha ősünk földjén tizenkét évvel ezelőtti esettel szembe fordult, az még nem jelent azt, hogy a mi kereskedőink ügyesebben hidalják át a gazdasági nehézségeket, mint külföldi szaktársaik. Ez csupán azt bizonyítja, hogy gazdasági életünk nem volt normális és a háborús és később a kötött gazdasági rendszer lehetetlenné tették, hogy egy kereskedő ráfizessen az üzleteire, mert hatóságilag előre biztosították számára a hasznát.

Elsőnek egy sikun-válalkozó lett fizetésképtelen Izraelben

Az első fizetésképtelenségi határozatot a telavivi törvényszék Avigdor Kipnisz építési vállalkozó ellen adta ki. Kipnisz 1949-ben Slomo Frieddel, a haifai Piccadilly mulató tulajdonosával — „Meonot” néven — építési vállalatot alapított Tel-Avivban. A társaság nagyobb földterületet szerzett a Tel-Aviv közelében lévő Kirjat Mosén, ahol megkezdte a sziklakövek építését. Főleg új ölék előre lefektették a vásárolt lakások árát és Kipniszék rövid idő alatt négyszáz lakáségséget adtak el.

A lakások nagyrésze el is készült, de az anyagárak és a munkabérek emelkedése folytán a vállalat nem tudott eleget tenni kötelezettségének, ráadásul az építőanyagárakra legett, a lakók túrelme is kifogyott, minek következtében megindult az első izraeli fizetés képtelenségi eljárás a vállalat ellen.

Az egyik társ megszökött a másik öngyilkos lett

Selinger Nándor körülbelül tizenöt évvel ezelőtt érkezett az országba és Leon Ginsburg mérnökkel gépkereskedést nyitott a telavivi Levinszky utca 85. szám alatt. A cégnek sikerült jó nevet szereznie így a bankok, mint a vevők körében és az üzlet forgalma évről-évre növekedett. Ez így folyt egészen ez év január elejéig, amikor Selinger váratlan módon nem jött be az üzletbe. Ginsburg mérnök azt hitte, hogy a társa könnyebb hűlés miatt maradt otthon és az üzletársági szabályoknak megfelelően, elment, hogy meglátogassa Selingert rámtágnál lakásán. Amikor becsengetett, legnagyobb meglepetésére, idegen emberek nyitottak ajtót, akikől megtudta, hogy Selinger a lakást jó kölcsön ellenében átadta és családostól Guatemalába utazott.

Ginsburg furcsának találta, hogy társa köszönés nélkül távozik, de csak ezután jöttek a komolyabb meglepetések. Kiderült, hogy Selinger, aki a vállalat üzleti részét vezette, a bankoktól kölcsönöket kihasználásával, nemlétező vevők nevére kiállított váltókat számitolt le és a pénzt zsebre vitte. A bankok követelték Ginsburgtól a váltók rendezését. Mikor a mérnök

látta, hogy nem áll módjában üzlettársa által elkövetelt visszaéléseket rendeznie, néhány nappal ezelőtt felvágta ütőerét, hogy így szabaduljon meg a hitelezői elől.

A gyémánt-tőzsdén sínosenek már csillagó üzletek

A gyémánt-tőzsdék igen érzékenyek jó hírnevükre és ügyelnek arra, hogy egyes tranzakciók ne kerüljenek a közönség tudomására. Csak halkan beszélnek róluk és arra törekkeznek, hogy azokat csendben elrendezzék. Egy ilyen kellemetlen esetről beszélnek most a gyémánt-tőzsdén, amelyet Goldberger Miklós hírtelen eltűnése idézett elő.

Goldberger az Utility Bank, Breuer nevű igazgatójának közeli rokona és annak a házában is lakott. Ez a tény maga is emelte Goldberger hitelképességét, aki rövid idő alatt jó nevet vívott ki magának a telavivi gyémánt-tőzsdén. A bizalom szinte korlátlan volt iránta és üzlettársai nagyrésztékül gyémántot bízták rá, hogy eladja.

Hat héttel ezelőtt Goldberger elmaradt a tőzsdéről. Az első napokban távolléte nem keltett különösebb feltűnést, de egy hét letelte után üzlettársai idegeskedni kezdtek és érdeklődtek távolléte okáról. Részletes felvilágosítást sehol sem kaptak, mire gyanút fogtak és Goldberger eltűnését a rendőrségnél is bejelentették.

Tőzsdé-körökben úgy tudják, hogy Goldberger külföldre szökött és magával vitte a rábizott harmincezer font értékű gyémántokat is.

A mozis, aki filmszerűen fejezte be életét

Jisraél Godelovits filmszerűen élt és úgy fejezte be életét, mint ahogy a mozivásznon szokás. A második világháború befejezése után több Haifa-környéki moziba társult be és üzleti életemben felvirágozott. Ezzel szemben családi élete boldogtalan volt és száz rabbit foglalkoztatott azzal, hogy a házasság béklyóiból kiszabadulhasson.

Négy évvel ezelőtt, amikor már belefáradt a válásért vívott harcaiba, felismarta haifai üzleteit és Tel-Avivba költözött. A mozikban való részvételéért kapott pénzt egy migdálcederi kőbánya-vállalatba fektette és elhízázott házastársát is talált vigaszt. Boldogsága azonban nem tartott sokáig, mert üzletársági üzleti bonyodalmakba keveredett és egyre-másra bocsátotta ki a fedezetlen csekket és hamisított váltókat.

Egy héttel ezelőtt a rendőrség levelet kapott, amelyben Godelovits bejelentette, hogy a migdálcederi kőbányában öngyilkosságot követett el és senkit se okoljanak tettéért. A helyszínrre kiszállt rendőrök ott találták Godelovitsot a villanydróton felakasztva. Állítólag tizenkét ezer font értékű fedezetlen csekket hagyott hátra.

Ez a kis eseményfüzér élesen bizonyítja, hogy Izrael gazdasági élete végre újabb a normális vágányra jutott...

Szelid megjegyzések

a miniszteri „ELŐSZOBA” pészáchjáról

Írta: Dr. HAJDU MENACHEM-MIKLÓS

Unneprontó nem akartam lenni, ezért csak ma, post-festa, szefira napjaiban beszéltem az oktatási miniszteriumunk pészách ajándékáról, amelyet új oléknak és szorgalmas ulpánistáknak küldött jöszándékkal Jeruzsálemből. Az ajándéknak ezuttal, ha csak hetvenöt prutába is kerül, meg kell nézni a fogát, éppen azért, mert a magas miniszterium nem is egyedül, de a nyelv és művelődés kultúrszatyája val együtt jegyzi a jeruzsálemit figyelmesség — kársenságát.

Lám-lám, alighogy beleharapok a pészách csemegébe, az államiba, érzem: ezt a sütelet nem készítették Jeruzsálemben pészách gondnal és elővigyázattal. Az oktatási miniszterium kis zöldfelület lapot ad az ívrit tanuló öregdiákok kezébe. Prozdor: előszoba, a hivatalos lapocská nevé. Az előszobáról van szó,

ahonnt benyithat a tanuló az ívrit-nyelv gyakorlatába. Pészáchra ünnepi szám készült a Prozdorból a jeruzsálemit állami nyomdában, a 181-es, illetve folyó évi sorban a 13-as szám. A szolgaságból való kivonulásnak, szabadság verőfényének lángjai mellől persze nem hiányozhat: Herzl Tivadar. A mi falunkban is van ívrit tanfolyam és egyik ulpánistánknl kezdem olvasni a hivatalos hechserral ellátott ünnepi füzetben a Herzl-cikket. Csak kezdtem. Mert az első mondat után már nem is kell folytatnom. Ez az első mondat ugyanis így hangzik: „Herzl Benjámin, született Wienben.”

Mondom, a mi ívrit-kurzusunk öreg bachurjának: közölje mindenekelőtt a tanító úrral, hogy ez az első

mondat vaskos tévedés. — Nem egyszerű elírás, de hiába a javából.

Nem méltó Herzl emlékéhez, hogy az oktatási miniszterium szignumában az új olék, az ívrit nyelv új adaptusainak fejébe lényegbe vágó felületeségeket gyömöszöljenek, még hozzá írsában, a betű marandóságában. Vagy talán egyremegy, hogy alkotóművész, költő, író, próféta hol látta meg a napvilágot? Mindegy, hogy hol és milyen családi és a lokális körülmények között nevelkedik és általában hogy hol, merre bontakoznak ki szárnyai? Talán még se mindegy ez.

Herzl életében bizony életbevágó lényeg, hogy Pesten született, a Dohány utcai templom tőzomszédságában. Hogy ott ugrándozott a pesti zsidó gyerekekkel a templomudvarban, miközben a papák sóvárogva várták a kiegyezés felé vivő Bachvilágban az erőfőlben lévő zsidó emancipációt. És lényeg, hogy a kis Herzl Tivadar ott járt a pesti zsidó elemi iskolában, aztán a Zerge utcai reálban, majd a Deák téri evangélikus gimnáziumban. Beletartozik Herzl lelki habitusába mindaz, amit látott és hallott az orgonás, énekes Dohány utcai templomban: dr. Kohn Sámuel magyar hitszónok-rabbitól pátoszos hazafiságot dr. Kayserling Manó rabbitól ékes németiséggel Mendelssohn eszmévilágának asszimilációját; mindennek magyarsajtós szintézisét ágyazták pesti csemeték fogékonyágába a pesti izraelita főtanító úrak. Beszél is ezekről a feledhetetlen emlékekről Herzl írsaiban. Lelki tartozéka volt és maradt teljes életén át Herzlnek, hogy ellátogatott évről-évre Budapestre, a rákosi temetőbe, imádozott Paula nővérnek sírjához. És a nagyvilágot körüljáró vezér halála előtt egy évvel így fejezte be a dr. Mezei Ernőhöz írott levelet: „Azonnali válaszómból láthatja, hogy valami vonz önhöz, valami, mert — ön is pesti zsidó, mint én vagyok.”

Pesti zsidó! Ez a két szó az író és költő vallomása, búcsuszavában, egész világot tár föl: a pesti zsidó házat, a nagyszülőket, a rokonokat, a barátokat, Ágai Adolf bácsit, meg a többieket, a Dohány-templom udvarának nagy szukoti sátrát, ahová a szétválás előtt és után is ortodoxok és neológok békés ünnepi érzéssel, jóévtágyval vitték be vacsorájukat — a templom orgonáját, amely Jeruzsálem pusztulásának — támaszó három gyászhatáiban — elnémul, az aranycsillag frigszekerényt s hatalmas előterét, amelyet Tisza Beáv gyásznapjára fekete lepellel vontak be. Mindezeket a gyermekkori emlékpálántákat hatéroként és inspirációként vitte magával egész életén át — a pesti zsidó. Tizenhét évvel ezelőtt Posten Herzl látta a város Budapesté való fejlődését, látta a zsidó közömböséget, a hazafiaskodás zsidó bódultságát. Még jóval a Dreyfuss-affér előtt véresen szakított szívbe Tiszaeszlár gyalázata, Verhovai és Istoczy üvöltése, zsidó tutajások és koldusok kivallatása, Scharf Móric csendőrké

tanítása, hogy vallja bátran, hogy a kulcslyukon át látta, hogy vágta át édesapja a Solymosi Eszter nyakát a zsinagógában. Kevésörömmel, és sokfájdalommal impresszióit vitte magával Pestről és Budapestről az író, a költő, álmok álmodója, újjáéledésünk prófétája.

Fontos ez a próféta életében? A Prozdor kiadói és szerkesztői előtt nem kell bizonyítanom a tételt. Az oktatási miniszterium feje, Dinur professor: tudós történetíró és esztéta alaposságával tart számon mindent, ami betűnek, írásnak eredete és magyarázata. Tudja, hogy Mózes Tanítónk halálának zsinagógáján kisértek hazai földünk örökéletébe Herzl életéposzának korszerű epikusát. És látja, értékel, hogy marandótt alkotott elővendő nemzedékek számára áldott emlékeztető Patai Józsefnek azaz is, hogy évtizedeken át fardhatatlanul kutatta-gyűjtötte dr. Herzl életének dokumentumait, megírta ragyogó Herzl könyveit (magyarul, németül, angolul és ívritül olvasva ezeket az egész világ) és odavitte a jeruzsálemit Cionista Archivumba Herzl pesti ifjúságának, diákéveinek emlékeit a Zerge-utcai felsőosztályos magyar nyelvű önképzőkori bírálatának kéziratát, képeket, iskolai bizonyítványokat, leveleket.

A Prozdor cikkirója mind erről semmit sem tud! Mindez nem ésszakadás-földindulás, talán nem is ügynevezett nagy-eset. Nem is sopánkodom azon, hogy a magyar nyelvterületben Jisuv sérelme ez a felületeség. Van azonban valamelyes rendszer a történelmi hamisítások történelmében. És most, hogy minisztrális és állami nyomdai pecsét díszlik a legfrissebb „elírás”, szabad talán kissé fölszisszennem.

Herzl megilleti, hogy aki ír, vagy beszél róla, ne szopja ujjából a mondókáját. Vegye elő Patai József gyönyörű könyveit az ívrit, angol, német vagy magyar kiadást, vagy lapozza fel Beintanár munkáit, — és amikor tanítani akar, ne szemkúzzon be szégyenszere már a legelső mondatnál a nebulók előtt.

Notabene: az ívrit-nyelvtanítás állami melamedje nem kedveli fizetéseknek részletigereit és fölterjeszti majd osztatlan egészében a Prozdor szekundáját a felsőbb instanciához. Postafordultával. Hogy nyoma se maradjon az iskolában a pészách slendriánságnak.

KISHONT FERENC:

A közönség szolgálatában

Önkéntlenül is felvetődik a kérdés a mai nehéz időkben: mi különbözteti meg a tiszta, átlátszó demokráciát a sűrű, sötét zsarnokságtól? Az én ideológiai-alapom erre azt válaszolja, hogy mi a diktatúrának elenyésző kisebbség uralkodik a többségen anélkül, hogy a közvéleményt figyelembe venné, addig a demokráciában pontosan fordított a helyzet, ott az uralkodó elenyésző kisebbség igenis figyelembeveszi a közvélemény hullámzásait. Magyarán szólva: a népehyomó önkényrendszerben a kiserber ki van szolgáltatva a hatóságok kénye-kedvének, míg a demokráciában lehet levelet írni az újságoknak.

Misem bizonyítja jobban, tehát, fiatal államunk önkénytelen uralmi rendszerét, mint hogy újságolván alig van már kormányhivatal Izraelben, amelynek ne volna legalább egy ágafja a ciburhoz, vagyis az a speciális osztálya, amelynek feladata az újságokon keresztül válaszolni a panaszleveleket író polgároknak és megmagyarázni nekik, hogy miért tévednek és hogy hol követték el a hibát.

Az osztály működésének morális kihatásai felmérhetetlenek. A kislevélíró érzi, tudja, hogy nem ő van a miszrádért, hanem az van öerte, és szavai nem hangzanak el a pusztában, hanem igenis, a legnagyobb fontosság lesz nekik tulajdonítva. És ez nagyon jó érzés.

Vegyünk egy példát, mondjuk, levélváltás formájában a panasztevő újságolvás és az érzékeny műszerként reagáló ágafé lejáráshoz cibur között:

Ime a levél:

MIT VÁRATNAK ANNYIT?

T. Szerkesztőség!
1953. 3. 4-én el akartam intézni régen húzódo ruhakefélyemet az állami ruhakefélyelgyűlésen. A felügyelőség közölte az ott tartózkodó titkárnökkel, hogy régen húzódo ruhakefélyemet akarom elintézni, mire ő közölte velem, hogy várjak, mindjárt jön a felügyelőség igazgatója. 1953. 3. 5. reggeléig vártam, amikor is a titkárnök tudomásomra hozta, hogy az igazgató csak 1953. 3. 6-án érkezik vissza, mivel jelenleg szabadságát tölti Tverján. A titkárnök utasításainak megfelelően 1953. 3. 6-án újból elmentem a felügyelőségre és két napot vártam ott, azonban az igazgató különböző belsei okoknál fogva megint nem jött be a hivatalba. 1953. 3. 8-án családostan hagytam el a ruhakefélyelgyűlés épületét és most halom, hogy ott egyáltalában nem foglalkoznak ruhakefélyekkel. Hol vagyunk?

Tisztelettel
Dr. Robert Rothmarmorstein
belgyógyász, Tel-Aviv

AZ ÁLLAMI RUHAKÉFELGYŰLÉS KÖZÖNSÉGSZOLGÁLATÁNAK VALASZA:

T. Szerkesztőség!
Dr. Robert Rothmarmorstein belgyógyász, Tel-Aviv, panaszos levelet írt nb. újságunk 1953. 3. 10-i számában, amelyben adminisztratív hiányosságokkal vádolta meg hivatalunkat. Azonnal vizsgálat alá vittük dr. Rothmarmorstein vádjait és sajnálatlaltal vagyunk kénytelenek megállapítani a következőket:

Dr. Rothmarmorstein belgyógyász 1953. 3. 4-én jelent meg az állami ruhakefélyelgyűlésen, hogy régen húzódo ruhakefélyét elintézzé és a felügyelőség tartózkodó titkárnök azonnali közölte vele, hogy várjon, mindjárt jön a felügyelőség igazgatója. 1953. 3. 5. reggeléig várt dr. Rothmarmorstein amikor is a titkárnök szószertit tudomására hozta, hogy az igazgató csak 1953. 3. 6-án érkezik vissza, mivel jelenleg szabadságát tölti Tverján. A titkárnök utasításainak megfelelően 1953. 3. 6-án dr. Rothmarmorstein újból eljött a felügyelőségre és két napot várt ott, azonban az igazgató különböző belsei okoknál fogva ismét nem jöhetett el hivatalba. Tudomásunk van róla, hogy ezután, 1953. 3. 8-án, dr. Robert Rothmarmorstein elhagyta a felügyelőség épületét. Ez történt. Fenti adatokkal kapcsolatban kellő számú bizonyíték áll rendelkezésünkre.

Nagyon sajnáljuk, egyébként, hogy dr. Rothmarmorstein át nem gondolt panaszával azonnali a sajtóhoz fordult, tekintve, hogy ruhakefélyelgyűlésünk, amely a legnagyobb nehézségek között teljesíti országépítő feladatát, egyáltalán nem foglalkozik ruhakefélyekkel. Dr. Rothmarmorstein legyen szives ügye elintézzése céljából a megfelelő hivatalokhoz fordulni és a kellő lépéseket megenni. Hisszük és reméljük, hogy fardozásai nem lesznek másvalók. Panasz esetén sziveskedjék azonnal érintkezésbe lépni az ottani közönségszolgálatlaltal.

Há g á f

Bájos, fiatal, gazdag, vallásos, modern családból származó lány, férjhezmenne szinglis, komoly, jó családból való ritköz.

ICHUD HALEVAVOT
házasággközvetítő iroda,
vezető: ALIZA

Tel-Aviv, Petach-Tikva út 38. sz., Tachana Merkazit-nál. Bét Hadaral szembem.
D. e. 12-2, d. u. 6-9-ig.
K1085

Figyelem! Figyelem!
Április 15-én és 16-án új háromnapos varró- és szabáskurzus indul. Tanuljon szabáskurzus-varrást a közismert

LEONORA

iskolában, Tel-Aviv, Slomo Hamelech 72. Ugyanakkor egyéni szabáskurzus kezdődik varró- és szabáskurzusok, mérték- és konfekcióra, új párizsi módszer szerint. Beiratkozás naponta: este 8-ig. - Autóbuszok: 5, 6, 13, 22, 52, 61, 10-afé

VIDOR közvetítő-iroda
TEL-AVIV, Aheny 94
Telefon: 3345

LAKASOK
EKISZTENCIAK
ÜZLETHELYISÉGEK
ÜZLETEK
TELKEK stb. K281

HABARAK BUTOR
TEL AVIV, HEHALUCIM 42
RESZLETRE IS
Uj es nasznait butorok
CSERE ELADAS

Szalonbutorok
Modern patent rekamik
ELADAS

LOMBARD HACA FÓN 32
T. A. ALLENBY
Mugrabival szembem.
Kölcson: 1-1, 1/4-1/2-ig.

ATÓ
K1055
K1076
K282
K1089

TEGNAP TÖRTÉNT...

IX. FOLYTATÁS.

Pisztoly lógott a tejesember oldalán... - tovaris Sztálin! - Prága

Jelszavak: 1944 elején: „Bátorság” (Mindenki lement a pincébe). Később: „Kitartás!” (Aki mondta Nyugatra mentek). Később bekövetkezett a: „Barátság” (Mindenki feljelentette a másikat). Végül: „Szabadság!” (Mindenkit lecsuknak vagy deportálnak). Így váltóznak a politikai divatok.

Rákosi modern Harun al Rasid módjára meg akarja ismerni a nép hangulatát. Megkérdezi tehát a katolikus papot, mit beszél róla a nép?

— Nézze, kedves Rákosi elvtárs — mondja a pap — én misézés közben háttal állok a nép felé, nem tudom tehát, mi történik a hátam mögött.

Rákosit ez nem elégíti ki, megkérdezi tehát a református papot is.

— Kérem — mondja zavartan a pap —, mikor én a szószékről beszélek, a nép engem áhitattal hallgat és nem beszél. Nem tudhatom tehát, mikor nem vagyok ott, mit mond.

Rákosi gondolt egyet és elmegy a rabbihoz is, aki közismerten okos ember.

A rabbi meghallgatja, majd kér Rákositól száz forintot. Rákosi meghökken, de előveszi a pénzt és odaadja a rabbinak. Ezután újból felteszi a rabbinak a kérdést, aki újabb száz forintot kér. Megkapja ezt is. Rákosi újabb kérdésére a rabbi újra száz forintot kér, mire Rákosi kifakad:

— Hát meddig fog ez így tartani?

Mire a rabbi diadalmasan ezt válaszolja:

— Ez az, ezt kérdi a nép. (Emigráns Borsszem Jankó, München)

Egy newyorki milliommós, aki hosszabb időre beakarta raktározni bútorait egy közraktárban, kikötötte, hogy költségére festessék át a raktárhelyiséget, és pedig olyan színre, amelyen a lakása volt. Megoklás: Ne bántódjanak a bútorok előző lakásuk után.

Charles Lizzie newyorki vendéglős elvált a feleségétől és elvette a szakácsnőjét, mert ez jobban főzött. Az esküvő után az új feleség bejelentette, hogy nem hajlandó főzni, mert nem azért ment férjhez, hogy továbbra is szakácsnő legyen. Charles Lizzie kénytelen volt új szakácsnőt alkalmazni, aki nem volt más, mint első felesége.

Berlinben nyilvános árverésen adták el a vonatban talált és jogos tulajdonosai által át nem vett tárgyakat. A munka hevében az árverési kiáltó harminc márkára a saját télikabátját is elárverezte, amit azután kénytelen volt a vevőtől, egy ócskaruhakereskedőtől, nyolevan márkáért visszavásárolni.

Jonathan Rancher részegen jelent meg a saint-jouisi rendőrségen és ezt a bejelentést tette:

— Autómmal a folyóba zuhantam, de sajnos nem tudtam megállapítani a város négy folyójának melyikébe. Kérem, tegyék meg a szükséges lépéseket.

Hosszas kutatás után az autót az egyik városi ivóvíz tartályban találták meg.

Először történt meg a hájdarábádi (India) államasutak fennállása óta, hogy a vonat percnyi pontossággal futott be. Az eseményt a sajtó és a hatóságok kellően méltatták és hangoztatták, miért ne lehetne ez máskor is így.

Utólag, sajnos, kitudott, hogy az öröm időelőtti (vagy túlkésői) volt: a vonat ugyanis pontosan 24 órát késett. (Picture Post)

15. font készpénz, a többi részletfiz. „LEWIT” jégsekrény modern „frigidaire”-modell, bárral.

RABEL, T. A., Rotschild 31, Allenby sarak, 2. szoba. Telefon 4976 (*)

Szakkabeli elárusítónöt keresünk délutánra. Német- és ivrit-tudás feltétel.

Delikatessen Bartfeld, Tel-Aviv, Allenby 109. K1103

Bécsben es Budapest 18 éven át működött kozmetikai szalon.

Modern arcapolás, szempillafestés, végleges szőrtávolítás rövidhullámmal.

LA BELLA Dr. Kovács Elemérné T.-A., Jehuda Hálévi 104.

Dong... dong... dong... mély tómpa, egyenletes dobolást hallott... a nagy pávatollak csillogtak előtte, aztán átalakultak szemekké... a szemeket kőd takarta el, a kődök lassan úsztak, fehéren és elnyult vonalakban a feje fölött...

...a kődökön átvilágított egy szó: ORPHIL... vékony fehéres opálos színekben csillogtak a betűk is, aztán megduplázódtak és megnöttek...

ORPHIL... ORPHIL... Dong... dong... dong... ütemes mély kongás...

Mit jelenthet ez a szó? Hol hallotta már?

A kődök úsztak és a kődön át feltűnt anyja alakja... egy lépcsőn állott, hallotta hangját:

...és ne felejtse el a Brauntól hozni két doboz Orphilt... holnap jön a mosónő...

Aztán mint mikor víztükröbe követ dobak, hullámzó gyűrűzéssel eltűnt anyja alakja...

Valaki felemelte karját. Szúrást érzett. Nagyon messz szíróli hallott egy férfihangot:

...and now another ballon of glucose... sevenhundred...

Egy fehérköpenyes férfi állott a feje fölött. Vékony aranykeretes szemüveget hordott. Köpenyén vörössel hímelve feírás: U.S. MEDICAL CORPS. Magához tért.

1945 június 6-án... június 14-ike... két hónapja múlt, hogy kórházba került. Tífusza volt... a kórház mögötti kertben több mint kétszáz új sir van.

Pedig az amerikaiak mindent megtettek... Ó nem került oda... A háborúnak már vége... Amerikaiak vigyáznak rájuk... a németek már nem jönnek vissza... nincs már SS... se szögesdrót... sem répa moslék...

Egy amerikaiót megkérdezte, hogy mi ő civilben odahaza?

— I am a milk man — szélesen vigyorgott s hozzá tette: — I am a jew...

Azt mondta „I am a jew” és hatalmas pisztoly lógott az oldalán... érdekes...

Egy nagy német seprí az utcát... valami őrmester féle... zöld egyenruháján, hátán két hatalmas betű:

P. W.

A milk man elmege mellett és az őrmesterfele kihuzza magát, szalutál... A milk man elmege mellett, oldalán hanyagul lóg a pisztoly...

Arról beszélnek, hogy egész Németország tele van zsidó, lengyel, francia és orosz volt légeriakokkal, akiket a győztes szövetségesek gondosan ápolnak és ápoltnak a németekkel.

Azt beszélnek, hogy Hitler meghalt... Göbbels is... Himmler is... Göringet a dagadt marsallt elfogták... Es hogy minden igaz... Auschwitz... gáz és minden...

A „Stars and Stripes”-t olvassa... fényképeket is lát... Megtudja, hogy mi történt tulajdonképpen... Buchenwald... Maidanek... Nordhausen... Dachau... Mathausen...

Mi az, hogy genocidium? Genocid bűncselekmény?... Aztán egy számot lát... Aztán egy számot lát... meg számlolja a nullákat... nem téved:

Azt írja a „Stars and Stripes”, hogy hozzávetőleges becslés szerint a német „Verichtungs Lagerekben” 10-11.000.000 embert öltek meg és ezekből hatmillióra tehető az elpusztított zsidók száma.

A német odakünn seprí az utcát... MI VAN APAVAL? MI VAN A TÖBBIEKKEK? ES MAGDA?! Hogy lehetne hazmenni? Hazamenni? Magyarország az én hazám?

Mégis... meg kell nézni mi van velük... vissza kell „oda” menni...

Az orosz zóna határánál zoldgyenruhás orosz katonák vizsgálja a csoport iratát. Kerek sapkáján vörös csillag... ötagu vörös csillag.

— Szóval te vagy az?... ti vagytok azok...! most mégis találkoztunk... Nem sikerült Uzsoknál... sem Ujhelyen... sem Miskolcon...

Most találkoztunk! Valamit mondani kellene neki, valami barátságosat... Gondolkodik, orosz szavakat keres, amiket a fronton tanult... jajce... az tojás... moloko... az tej... chleba... az kenyér...

— Ruszki tovaris... mondja a katonának — ruszki tovaris... Sztálin... Az orosz felmáz, nevet és azt mondja: — Haraso, haraso.

Prágában beszél valakivel a pályaudvaron. Most jött Magyarországról. Azt mondja, hogy Magyarországon oroszok az urak és hogy bevezették a demokráciát... Így mondja „bevezették”.

A prágai Wilson pályaudvaron különféle irodák működtek, amelyeknek benyolult és áttekinthetetlen szervezete három napon át élelmeztek, csoportosították, ideiglenes papírokkal látták el a csehszlovákiai fővárosban átözönlő volt „kacseteket”.

Három nap alatt bejárta Prágát. Az első városát Európaiban, a német városokat után, amelyen alig látszottak a háború nyomai.

Itt érezte, látta, először az új világ hétköznapijait. Németország földig rombolt klór- és karbolszaga holtvárosai után Prága színe a valószínűtlen elevenséggel állt.

Mondta is Klárának, aki vel a Vencel téren, a Hradzsínban és az Óváros zegzugos meseutcain barangoltak.

A nő, akinek férje Ukrajnában pusztult el és aki 4-éves kislányát Auschwitzba hagyta, megállt egy gazdag kirkakat előtt.

— Tényleg... Valószínűtlen... Minden olyan hihetetlen... Klári N...-ra utazott vissz-

szá. Tífusszal került ő is a hillerlebeeni amerikai kórházba.

Egy másik kirkakatban létre állt, alatta festékes vödör, benne nagy pemzli.

A létrán bábu kapaszkodott, fején szobafestők által használt papírszákó. A fej Hitler feje volt. A kirkakat feliratából semmit sem értettek, csak egy nevet: SCHICKELGRUBER.

Ez volt az igazi neve... Az úttesten menet közeledett. Vagy háromszáz civilruhás férfi jött ássókkal, csákányokkal. A menet elején, végén és kétoldalán a csehszlovák hadsereg katonái lépkedtek feltűzőt szurony puskákkal. Amikor a menet elhaladt, láthaták az ássó, csákányos emberek hátát is. Mindegyiknek fehér betűkkel, betűsablókkal felfestve egy szó: NEMEC.

Egy polgár állt mellettük, aki a németek után mutatva, néhány szót mondott cselhül.

Angolul válaszol: Nem érttem, sajnos, mit mond.

Klári próbálkozott franciául.

A prágai polgár tört franciázzal, de büszkén csillogó szemekkel mondta: — Itt tanulhatok! Mi megfizetünk a németeknek mindenért és mindenképp! A maguk szenvedéséért is törlesztünk valamit!

A férfi egyből tükölként beszélt németül, ez akkor derült ki, amikor önkéntes idegvezetőként ment mellettük és elmondta nekik Prága felszabadulásának izgalmas történetét.

Óhatatlanul nagy szükség van, de nem olyan versenyek re, ahol teljesen kilátástalanul veszünk részt, illetőleg, ahol bizonyosra jósolható szereplésünk sikertelensége. A meddő kísérletek hátrányt jelentenek sportunkra, mert kedvet szegik a versenyzőnek és a sport a maga egészében hitelét veszti a vezető tényezőket illetően. Nem a világbajnokságon kell első kísérleteinknek meglőrténnie. Birkózásban van mit tanulunk a közeli szomszédoktól, a törököktől, akik a legjobbak között haladnak ebben a sportban. Velük kell a kapcsolatot felvenni, őket meghívni, a mi versenyzőinket odaküldeni. Teniszpartnereink megfelelnek az olasz vagy jugoszláv sportolók segítségére. Es hasonlóképpen a többi sportágban is. Először csak egy-két elérhető ellenféllel kell összemérni erőnket és megtanulni tőlük mind azt, ami a nemzetközi versenyek légtöréhez tartozik és csak az ilyen iskolázás után szabad a legjobbak vetekedésében, világbajnoki versenyeken megjelenni. Ne szoktassuk meg a nemzetközi sport faktorait ahhoz, hogy Izrael mindenütt a „pofozógép” szerepét tölti be, hogy Izrael csupán azért indul, hogy legyen egy utolsó is a versenyen. Nélkülünk is lesz valamelyik utolsó!

Mindaddig, amíg sportéletünk irányítói ezeket az elveket fel nem ismerik és megvalósításukra a szükséges intézkedéseket meg nem teszik, addig Izrael sportja mai mélypontjáról felemelkedni nem fog és kilátástalanul utolsó marad a legutolsó között is. Tehetséges, sportra termett, sport-szerető fiataljaink elvesznek a sport részére a vezetés lehetetlensége miatt. Helyre nem hozható, pótolhatatlan kára ez népünknek! D. Z.

A külföldi versenyekre

Miért lett Ottó öngyilkos?

Néhány hónappal ezelőtt egy nagy amerikai egyetem lakosbájában egy diák holttestét találták. Az ágy melletti asztalon négy levél feküdt. A nyomozás befejezése után az eset így nézett ki:

Otto Engel Frankfurtban született. Gyerekkora óta orvos akart lenni. Felettséi már a Hitlerjugendben felügyelték arra, milyen sok ügyességet árul el az elsősegély terén.

Egy hónappal, mielőtt beiratkozhatott volna a heidelbergi egyetemre, hazája háborúra lépett Lengyelországgal. Ottó szidta a sorsot, és még keservebben szidta, mikor a Vöröskereszt helyett a Wehrmachtba osztották be. A háboru harmadik évében abbahagyta a szidást. Oranienburgba került mint ör, ahol megengedték neki, hogy figyelje a zsidókban végzett rendkívül érdekes kísérleteket. Jó fiú volt és régi katonája, így megengedték neki, hogy segítsen is néha.

Mikor a németek megadták magukat, Ottó amerikai fogságba került. De a vizsgálat szerint nem töltött be fontos szerepet a náci pártban, és így néhány hónap elmúltával szabadon engedték. Azonnal Heidelbergbe utazott és kérte felvételt az egyetemre. Ottóból rövid idő múlva összetört ember lett, mikor az amerikaiak visszautasították kérését, és oranienburgi eseményekre hivatkozva.

Még mint hadifogoly, Ottó megtanult kitűnően angolul. Így, mikor végre kenyérkeresetet után kezdett nézni, nem volt nehéz állást kapnia egy katonai kintinban. Ez nem volt túlságosan kedves való, de a munka könnyű volt és borraivalónak a katonák csokoládét és cigarettákat adtak. Munkája közben Ottó hallotta, amint a katonák egy új törvényről

tárgyaltak. A dolog úgy nézett ki, mintha a győztes hadsereg minden katonája mehetne iskolába vagy egyetemre és azt tanulhatna, amit akar.

Aztán egy nap valami történt, ami felhívta Ottó figyelmét. Amint kimustrált amerikai egyenruhájában munkájába indult, egy amerikai katonája köszönt neki: „Hiya, Jonesy, hogy vagy?” — Es mikor Ottó visszaköszönt, — „Hiya, boy” — semmi sem történt. A katonája továbbment.

Ottó elkezdte figyelni a kintin közönségét. Figyelmét főképp egy William Stern nevű őrmesternek szentelte. Stern ugyanoian felépítési volt, mint Ottó. Barna haja és kék szeme volt. Ottónak is barna haja és kék szeme volt. Lépésről lépésre, fokról-fokra az eljövendő doktor összegyűjtötte Stern életrajzát. Az őrmester a háború előtt vándorolt ki Amerikába. Bécsi születésű volt. Szülei az aushwitzi mészárlások áldozatai lettek. Rokoniak nem voltak és semmi sem vonzotta vissza Amerikába.

Egy nap az őrmester levelet lengetve lépett be a kintinba. „Hazaküldenek” — mondotta az embereknek annál az asztalnál, ahol Ottó szolgált ki. Es azon a napon, mikor Sternnek el kellett hagynia a várost, a kintinban egyet kevesebb pincéret lett. A csapatszallító hajó fedélzetén pedig ott állt Ottó, reguláris katonai egyenruhában. A nyakán lógó dögöcskélán W. Stern neve volt olvasható.

Nem volt túlnagy feladat Stern hullájától megszabadulni. Csak meg kellett csonkítani úgy, hogy senki sem ismerhette fel. Es Ottó Oranienburgban dolgozott.

A newyorki megérkezésénél Ottó elképesztette az a csekk, amit a kezébe nyomtak. Es nem tudott elnyomni egy kis mosolyt, amikor egy őrnagy segített neki felvételi kérvényét megírni. — Felvették egy hároméves előkészítő iskolába.

Ottó két év alatt fejezte be tanulmányait. Es egy júniusában, legszebb fekete ruhájában felmászott egy emelvényre, hogy bizonyítványát átvegye. Nagyon boldognak látszott — és mégis, négy nap múlva holtan találták könyvtárában megrakott szobájában.

A négy levél, amely William Sternnek címezve az asztalon feküdt, négy nagy amerikai egyetem orvosi fakultásaitól volt. Nagyon udvariasan voltak megfogalmazva, de a sorok közt mind egyet mondott: „Nagyon sajnáljuk, de a zsidó diákok részére kijelölt helyek már mind megteltek.”

Billy Rose

Néhány szó elhibózott sportpolitikánkról

Sportunk színvonalának emelését két alapvető tényező megvalósítása biztosíthatja: egyfelől a sportok gyakorlatához szükséges létesítmények (tornacsarnokok, játékterek, úszodák, stb.) megépítése és szakemberek közreműködésének biztosítása, másfelől a versenyzők megfelelő foglalkoztatása elsősorban külföldi sportolókval megrendezett gyakoribb versenyeken itthon és a határon túl. Az első kritérium megvalósításának érdekében újszólván semmi-lyen lépés sem történik; az iskolák építésénél a testnevelési igényeket alig veszik figyelembe, atletikai pályák nem épül, a meglévőnek karbantartása is hiányos, úszoda csak fürdőzők használatára áll rendelkezésre, sportúszoda alig egy-kettő akad és amelyik éppen meg is van, az is az év háromnegyed részében használaton kívül van. Gyakorlóhelyek, nincsenek, ahol mégis fellelhetők, ott hiányzanak a megfelelő sportszerek és eszközök.

Hogyan alakul a helyzet a sportolók foglalkoztatása szempontjából? Ebben a tekintetben sem szerencsésbb kézzel irányítják országunk sportját. Az utolsó év folyamán szerepeltek ugyan sportolónk néhány esetben külföldön és itt is versenyeztek különböző sportolók, azonban mindezekben a versenyekben kevés köszönet volt. Röplabdázóink Moszkvában, olimpiásaink Helsinkiben, olyan feladat megoldására vállalkoztak, amely már előre is teljes kudarcot ígért. Birkózóink most Nápolyban, majd május elején teniszezőink Barcelonában, ugyancsak olyan feladat előtt állanak, amelyek sikeres megoldására sem erélyük, sem tudásuk nem elegendő.

A külföldi versenyekre

BUTOR — új és használt — vétel — eladás — cseré. BODNER Jaffa, 289-es u. 18. szám (fogház mellett) Telefon: 89706.

A közoktatásügyi minisztérium különleges délutáni ivrit kurzust indít kezdőknek, Jeruzsálemben.

NYOLCHETES intenzív előkészítő ULPÁN • Basic-ivrit, különös tekintettel a társalgásra, a jeruzsálemi Ben Jehuda Ulpán módszer alapján. • 30 napi tanulás után már 600 szóból álló szó kincs lesz. • Minden nehézség nélkül fog 1000 szót olvasni és írni. • Hetenként négy napi tanulás, d. u. 4-8-ig. • Jelentkezésként azonnal d. u. 4-6 között a Ben Jehuda Ulpánon, Hillel-utca. (Hotel Edennel szemben.) • A nyolchetes ulpán jövő héten indul Jeruzsálemben. K1054

Az örökösno

Henri James regénye a Kameri színpadán

Írta: DR. MARTON GIZELLA

Henri James (1843—1916) amerikai születésű író, aki életének legnagyobb részét Angliában töltötte — élete vége felé az angol állampolgárságot is felvette — kitűnő ismerője volt mind az angol, mind az amerikai társadalom lélektanának. Kor-társai és barátjai volt Stevenson angol író és a nagy francia realista írók: Flaubert, Maupassant, Zola. Ez utóbbiak analitikus, precíz, lélekkutató módszere irásaiban is érezhető. James számos hosszú novellájában és regényében főleg az amerikai ak életét írja le Európában, kapcsolataikat az anglokkal és a franciákkal (Daisy

nem tudja beleélni magát a fiatal leányok és fiúk könyved mozgásába, beszédmodorába és divatos társalgásába. Társaságban együgyűnek tűnik, és az első alkalmat megragadja, hogy kézimunkájához meneküljön, amellyel egyedül lehet, ahol nem zavarják szuró szemek és súlyos kritikák. Pedig a darab folyamán Catherine többször jelét adja finom intelligenciájának és jó meglátásainak. Catherine apjával való első párbeszédéből a néző azonnal rájön arra, hogy a leány apjának az áldozata. Dr. Sloper fiatalon vesztette el feleségét, akit imádozott és akinek képe végig kíséri egész életét. Leányát minduntalan összehasonlítja vele, minden mozdulatát lekontrollálja, kihangsúlyozva, hogy milyen távol áll minden szempontból „tökéletes” anyjától. Az apa a ragyogó intellektuel, nem veszi észre, mennyire megnyomorítja ezzel leányát, aki minden önbizalmát elveszti, félszeg, ügyetlen lesz és éri, hogy apja nem szereti. Természetes tehát, hogy Catherine az első hozományvadász karjaiba esik, mert az melegséget, szeretetet mutat neki, amiben sohasem volt része és ez visszaadja önbizalmát. Boldogan határozza el, hogy megszökik szerelmével. A fiu azonban becsapja, nem jön el érte a megbeszélt időben, attól való félelmében, hogy az apa dühében megtagadja a hozományt leányától. Catherine-nak rá kell jönnie a fájdalmas valóságra, hogy apjának igazza volt, amikor nem egyezett bele a házasságba.

Vállalnia kell a gazdag vénkisasszony sivar életét. A darab felépítése kitűnő, pszichológiai motivumai világosak és logikusak. Az író állást foglal azok ellen a szülők ellen, akik szeretet, gyöngédség nélkül és a gyermek lelki alkotásának tekintetbevétele nélkül akarják nevelni azokat, saját fix ideáik szerint. Mindeme ragyogó tulajdonságok ellenére is a dráma nem hozza ki a Kameri színházban a hozzáfűzött reményeket. A hiba valószínűleg a főszereplő játékaiban van. Catherine szerepét Orah Ido és Lea Knout felváltva játsszák. E sorok írója Orah Ido alakításában látta a darabot és azzal a zavaros érzéssel hagyta el a színházat, hogy a játék nem eléggé meggyőző. Orah Ido, bár komoly színész, benyomását kelti, aki áttanulmányozta és átérzi a darabot, utolsó jelenetében játszott, utalozva Catherine együgyűségét és esetlenségét és csaknem vénkisasszonynak maszkírozta a fiatal lányt. Azok a finom rezgések, amelyek Catherine nehez szerepének lényegét alkotják, teljesen kiesnek ebből az alakításból.

A többi színészek általában kielégítőek voltak. Két színészt kell különösképpen kiemelni: Tuvia Grünbaumot, aki dr. Sloper alakította és a darabot rendezte mert ezt a kettős munkát a tőle megszokott alapos-sággal és hozzáértéssel végezte; és Nevo Mirjámot, (Róza Marikát), aki Mrs. Montgomeryt, a hozományvadász nővérének nem könnyű szerepét játszotta sok finomsággal, eleganciával és átérzéssel. Ugy érezzük, ez a szerep fontos állomás lesz a fiatal művésznő karrierjében.

A cselekmény Catherine az örökösno jelleme körül forog, amit az író mesterialakítással és mély pszichológiai rajzolással meg. Catherine patológikus eset, lelkileg nyomorék, szerencsétlen természetű, aki félszességében



Miller, Roderick Hudson), — és amelyekből a humor sem hiányzik —. Más regényekben csak az amerikai középosztályt foglalkozik. (A bosztoniak, A Washington Square). Minden írást az alapos lelki analízis és a kitűnő megfigyelőképesség jellemzi. Henri James színdarabírásai is foglalkoztak a sikertelenül.

Az „Örökösno” Henri James „Washington Square” című regényének színpadi átdolgozása; Ruth és August Goetz írók írták át a színpadra.

A darab Biedermeier-környezetben, a múlt század közepén, dr. Sloper newyorki orvos lakásának halljában történik. Az előkelő amerikai középosztály élete vonul fel a színpadon, ahol az elegáns vendégek jönnek-mennek és körülveszik a ház tiszteletet parancsoló urát, a gazdag és nagy tehetségű orvost. Dr. Sloper özvegyember, hatalmas vagyon ura, amit egyetlen gyermekére, Catherine-re hagy és hozzávaló férjet keres neki.

A cselekmény Catherine az örökösno jelleme körül forog, amit az író mesterialakítással és mély pszichológiai rajzolással meg. Catherine patológikus eset, lelkileg nyomorék, szerencsétlen természetű, aki félszességében

Orvosi laboratorium
Dr. Weiser, Chedera
„Bét Sekem”
Uj oléknak külön kedvezmény. K1049

Szobát
Keresünk jó családnál Tel-Avivban, vagy Rámát-Gánban
TELJES ELLÁTASSAL
egyedülálló, idősebb, egészségesebb, megfelelő díjazásért. — Ajánlatok: Tel-Aviv, POB. 2106. K1075

Jó könyvet **DAAT**-től kizárólag
olvashat. — Választékunk 1000 jó könyvvel bővült. Magyar könyvekért jó árat fizetünk.
TEL-AVIV. Rotschild 86.

A LILIAM A HABIMÁBAN

Írta: PÁSZTOR BÉLA

Bevallom őszintén: nem elfogulatlanul és hideg tárgyilagossággal, hanem meghatódtan és emlékekkel terhelteltem be a Habima zsűfolt nézőterére, a Liliom előadására, Molnár Ferenc-hez — Tel-Avivban. Nem mentem egyedül, velem volt agyamban a régi színházi Pest egész atmoszférája, az akkori Vigzínház egész gárdája. Világhírű, nagy Liliomok kísérték el megnézni velem együtt az izraeli Kollegát: Klacsint. Tülem jött Csontos Gyula, Hegedűs Gyula, — meg Hans Albers, aki németül, Philip Gerard, aki franciául, — Charles Boyer, aki filmen játszotta Liliomot. És rendezők: Reinhardt, Jób Dániel, Karlheinz Martin...

MOLNÁR! Több, mint egy éve már, hogy meghalt. Neve ott ragyog már a világirodalom pantheonjában. Fantáziájának színpadi szellemalkajai pedig benépesítik a világ színpadait. Egy vészt, erőszakos, könnyelmű, léha, goromba, hetyke, monolitból faragott monumentális kis csirkefogó vezető öket, Liliom, mai esténk hőse.

Molnár Ferencnek nem volt küzdelmes ifjúsága. A siker külföldön szeszélyes istenasszonya rögtön mellészegődött és sohasem hagyta el. Erényeit is, hibáit is sikerei termelték ki. A siker kegyetlen rabsozogatartó és gyakran megfogja a művészt, ami színpadi irodalomban történt. Igen nagy tekintélyű könyv. — 600 oldalból három teljes oldalt közöl Molnár Ferencről. Előbb megjegyzé, hogy „Budapest was one of the most prosperous theatrical centers of the world”. Vagyis: Budapest a világ egyik legsikeresebb színházi központja volt. Azután ír Molnár: „the great internationally known dramatist” Ferenc Molnár (1878—) (Sajnos, már kitölthetjük a hiányzó helyet: 1952.) — Természetesen a Liliomról ír a legutóbbit, dúsán önti érte az ismerést: „A poeta, aki más kor rózsaszín szemüvegét tesz nézője szemére, ebben a művében a drámai érzések régióiba visz. A csibész (good for nothing) Liliom, aki egy csillagot lop le a mennybolt-gyar a kislánya számára, — aki megüti kislányát és ütése mégse fáj, a menynei rendőrkapitányság, — örökség gondolatok”. Elmondja a darab egész meséjét. A többi darabok 15—20 sort kapnak. Ez az amerikai könyv már maga egy kis pantheon, ahová Molnár még életében bevonult. Az élettrajzi rész nem mulasztja el megjegyezni, „he was born of a well-to-do Jewish merchant family”. Vagyis, hogy jómódú zsidó családban született. — Mi, itt, Izraelben el akarjuk felejtetni ezt azért, mert Molnár állítólag nem volt „jó zsidó”. De azok, ott, a Duna

hogy költészet volt, amit írt. Az ő munkája tárta ki a kaput az utána törtető, gazdag és termékeny irógeneráció számára az erősödő színpadok felé. — Művészi, irodalmi, társadalmi esemény lett minden Molnár premierà. És így lett ez nemskára mindenütt a világban, ahol színházak játszottak. Az Ördög, — a Hattyu, — a Testőr, — az Úvegipő, — a Játék a kastélyban ma is állandóan műsoron vannak, épügy, mint a Liliom.

Mi volt a titka? „Emberismerete? Színpadtechnikája? Szellemessége? Ötletei? Közönségismerete? Dialógusai? A briliáns színészi feladatok? Derűje? Változatos-sága?” Legszigorubb kritikusa, a német Alfred Kerr kötötte így csokorba a kérdőjeleket vele kapcsolatban, majd azt írta: „Ne keressük a szívrágyó szintézisét, gyönyörködünk benne!”

ITT VAN előttem a „History of the Theatre” című hatalmas amerikai mű, amely ös-egyiptomi Osiris-Memphit-Pyramid drámai nyomoktól kezdve (2000 Kr. e.) Thespi, majd Aischylos (500 Kr. e.) alkotásain, majd Molieren és Shakespearen, Lope de Vega-n át Shaw, Maugham és O'Neillig, vagyis máig tartja számomra mindazt, ami színpadi irodalomban történt. Igen nagy tekintélyű könyv. — 600 oldalból három teljes oldalt közöl Molnár Ferencről. Előbb megjegyzé, hogy „Budapest was one of the most prosperous theatrical centers of the world”. Vagyis: Budapest a világ egyik legsikeresebb színházi központja volt. Azután ír Molnár: „the great internationally known dramatist” Ferenc Molnár (1878—) (Sajnos, már kitölthetjük a hiányzó helyet: 1952.) — Természetesen a Liliomról ír a legutóbbit, dúsán önti érte az ismerést: „A poeta, aki más kor rózsaszín szemüvegét tesz nézője szemére, ebben a művében a drámai érzések régióiba visz. A csibész (good for nothing) Liliom, aki egy csillagot lop le a mennybolt-gyar a kislánya számára, — aki megüti kislányát és ütése mégse fáj, a menynei rendőrkapitányság, — örökség gondolatok”. Elmondja a darab egész meséjét. A többi darabok 15—20 sort kapnak. Ez az amerikai könyv már maga egy kis pantheon, ahová Molnár még életében bevonult. Az élettrajzi rész nem mulasztja el megjegyezni, „he was born of a well-to-do Jewish merchant family”. Vagyis, hogy jómódú zsidó családban született. — Mi, itt, Izraelben el akarjuk felejtetni ezt azért, mert Molnár állítólag nem volt „jó zsidó”. De azok, ott, a Duna

körül sohase akarták ezt neki elfelejtetni. Vándorbotot nyomtak a kezébe, mint a náci Stefan Zweignak. Kiszakítva gyökereit termőföldjéből egészségében megromgált fája nem tudott többé izletes gyümölcsöt teremni az idegen talajon. Korunk és fajtánk egész tragédiáját végigszenvedte és túlélte, cipelte.

MOST érkezett Izraelbe a három óriási kötetből álló Treasure of the World Theatre, a híres John Gassner-mű. Aischylostól, a Heten Théba Ellen-től Steinbeck Egerek és Emberek-jéig 45 színdarab van benne. És 45 élettrajz. Nagy névsor. Ez is egy kis Olympos. Rostand, Cyranoja és Pirandello Hat szerep keres egy szerzőt-je között a Liliom.

ÉS MOST, végre, a Habima színpadáról is szólnak Molnár szavai. Julius Gellner már sokszor bebizonyította, hogy nagy feladatok megoldására hivatott rendező. A Liliommal való találkozás nem volt teljes. Talán nem volt elég ideje hozzá, vagy elég eszköze, de az előadásban a darabból sok minden „bennmaradt”. A darab hangulata finom, magávalragadó, mégis sok, a mű értékelésére oly fontos mozzanat veszendőbe ment. Liliomot Raphael Klacs-kin alakítja pazar intelligenciával, romantikusan, és szinte érzélgősen. És talán éppen ezért illeti ellenvetés jétékát. Ugylátszik, a választás nem volt szerencsés, amely órá esett. Liliom robusztus, erőszakos, kemény, hősi jelenség. Nem szentimentális, nem intelligens, hanem öserő. Hetyke és igazságtalan, konok, makacs, aki még restelli is, hogy érez. De az se tudatosan. Mindez nem Klacs-kin Lilioma. Csak hízogó lehet rá nézve, hogy Liliom első alakítójaival, a nagy Hegedűs Gyulával párosítom fel-fogását. Ő is ilyen nyúlós figurát kreált és úgy elvágta a darabot, hogy 10 év kellett, míg Csontosban és Hans Albersben újra feltámadhatott. Klacs-kin játéka mesteri, művészi, de játéka. Fizikum és hangja se tudhat összeolvadni a hőssel. Így elvész az az óriási különbség, aminek a kolosszus Liliom és a törekény, tehetetlen Julika között tátongani kell.

Sosana Ravid megvesztegető finom, nemes drámai hangja és játéka maradéktalanul adta nekünk Julika lényét és lényegét. Páthosz nélküli egyszerűsége leg-szebb része az előadásnak. És tehetségesen keltett illuziót Marika mulatságos alakítója: Mirjam Zochar. Pontosan tudta mit játszik, mikor a borotvaélen járó halott jelenetben is tudott és mert humor adni. (Ez Gellner nagy technikája is!) Muskatné elvirágozott, to-lakodó, élveteg alakját Naava Shan elhíthetően mintázta meg. Beifeld Hugót Molnár a darabban zsidó hordárnak, kicsit esetlennek, de nem hülyének írta meg, ahogy Mischa Ascherov játszotta. Viszont kabinetalaktás Israel Becker Ficsúrja. Egyszerűen ördögi és ördögien egyszerű. Pompás teljesítmény!

Finom és tudatos alakítás Bertonoff rendőrtiszt bájcsija. (Ferenc József maszkja túlzás.) Shafrira Zackai, mint Lujza, kedvesen, ártatlanul csilingelt. —

1. Bét Margoa, Nir Ecjon, POB. 1251. Haifa.
2. Tel-Avivban: a) Irgun Baté Hamargoa, Allenby 126. Telefon: 6051.
b) Mázkirut Háikub Hadati, Gruzenberg 10. Telefon: 62702.

3. Jeruzsálem: Biedermann, Hachavacelet (Haszóló) u. 1. Telefon: 5234.

4. Haifán: a) Ausztri, Hanamal u. 39. Tel.: 3363.
b) M. Rosenblum, Hamalachim u. 49., Telefon: 4891.

5. Natanján: Strasser, „Natanja” könyvkereskedés, Säär Hágáj u. 14.

6. Rechovoton: „Jánáj” könyvkereskedés, a postával szemben.

MOLNÁR! Több, mint egy éve már, hogy meghalt. Neve ott ragyog már a világirodalom pantheonjában. Fantáziájának színpadi szellemalkajai pedig benépesítik a világ színpadait. Egy vészt, erőszakos, könnyelmű, léha, goromba, hetyke, monolitból faragott monumentális kis csirkefogó vezető öket, Liliom, mai esténk hőse.

Molnár Ferencnek nem volt küzdelmes ifjúsága. A siker külföldön szeszélyes istenasszonya rögtön mellészegődött és sohasem hagyta el. Erényeit is, hibáit is sikerei termelték ki. A siker kegyetlen rabsozogatartó és gyakran megfogja a művészt, ami színpadi irodalomban történt. Igen nagy tekintélyű könyv. — 600 oldalból három teljes oldalt közöl Molnár Ferencről. Előbb megjegyzé, hogy „Budapest was one of the most prosperous theatrical centers of the world”. Vagyis: Budapest a világ egyik legsikeresebb színházi központja volt. Azután ír Molnár: „the great internationally known dramatist” Ferenc Molnár (1878—) (Sajnos, már kitölthetjük a hiányzó helyet: 1952.) — Természetesen a Liliomról ír a legutóbbit, dúsán önti érte az ismerést: „A poeta, aki más kor rózsaszín szemüvegét tesz nézője szemére, ebben a művében a drámai érzések régióiba visz. A csibész (good for nothing) Liliom, aki egy csillagot lop le a mennybolt-gyar a kislánya számára, — aki megüti kislányát és ütése mégse fáj, a menynei rendőrkapitányság, — örökség gondolatok”. Elmondja a darab egész meséjét. A többi darabok 15—20 sort kapnak. Ez az amerikai könyv már maga egy kis pantheon, ahová Molnár még életében bevonult. Az élettrajzi rész nem mulasztja el megjegyezni, „he was born of a well-to-do Jewish merchant family”. Vagyis, hogy jómódú zsidó családban született. — Mi, itt, Izraelben el akarjuk felejtetni ezt azért, mert Molnár állítólag nem volt „jó zsidó”. De azok, ott, a Duna

Mi volt a titka? „Emberismerete? Színpadtechnikája? Szellemessége? Ötletei? Közönségismerete? Dialógusai? A briliáns színészi feladatok? Derűje? Változatos-sága?” Legszigorubb kritikusa, a német Alfred Kerr kötötte így csokorba a kérdőjeleket vele kapcsolatban, majd azt írta: „Ne keressük a szívrágyó szintézisét, gyönyörködünk benne!”

ITT VAN előttem a „History of the Theatre” című hatalmas amerikai mű, amely ös-egyiptomi Osiris-Memphit-Pyramid drámai nyomoktól kezdve (2000 Kr. e.) Thespi, majd Aischylos (500 Kr. e.) alkotásain, majd Molieren és Shakespearen, Lope de Vega-n át Shaw, Maugham és O'Neillig, vagyis máig tartja számomra mindazt, ami színpadi irodalomban történt. Igen nagy tekintélyű könyv. — 600 oldalból három teljes oldalt közöl Molnár Ferencről. Előbb megjegyzé, hogy „Budapest was one of the most prosperous theatrical centers of the world”. Vagyis: Budapest a világ egyik legsikeresebb színházi központja volt. Azután ír Molnár: „the great internationally known dramatist” Ferenc Molnár (1878—) (Sajnos, már kitölthetjük a hiányzó helyet: 1952.) — Természetesen a Liliomról ír a legutóbbit, dúsán önti érte az ismerést: „A poeta, aki más kor rózsaszín szemüvegét tesz nézője szemére, ebben a művében a drámai érzések régióiba visz. A csibész (good for nothing) Liliom, aki egy csillagot lop le a mennybolt-gyar a kislánya számára, — aki megüti kislányát és ütése mégse fáj, a menynei rendőrkapitányság, — örökség gondolatok”. Elmondja a darab egész meséjét. A többi darabok 15—20 sort kapnak. Ez az amerikai könyv már maga egy kis pantheon, ahová Molnár még életében bevonult. Az élettrajzi rész nem mulasztja el megjegyezni, „he was born of a well-to-do Jewish merchant family”. Vagyis, hogy jómódú zsidó családban született. — Mi, itt, Izraelben el akarjuk felejtetni ezt azért, mert Molnár állítólag nem volt „jó zsidó”. De azok, ott, a Duna

1. Bét Margoa, Nir Ecjon, POB. 1251. Haifa.
2. Tel-Avivban: a) Irgun Baté Hamargoa, Allenby 126. Telefon: 6051.
b) Mázkirut Háikub Hadati, Gruzenberg 10. Telefon: 62702.

3. Jeruzsálem: Biedermann, Hachavacelet (Haszóló) u. 1. Telefon: 5234.

4. Haifán: a) Ausztri, Hanamal u. 39. Tel.: 3363.
b) M. Rosenblum, Hamalachim u. 49., Telefon: 4891.

5. Natanján: Strasser, „Natanja” könyvkereskedés, Säär Hágáj u. 14.

6. Rechovoton: „Jánáj” könyvkereskedés, a postával szemben.

„LOMBARD”
KÖNYVKERESKEDÉS
CENTRAL
T. A., Allenby 87., I. 6.
Ékszerre és minden értékre.
1/9—1/2-ig, 1/5—6-ig.

Chana Hendler kicsit túlhangoz, de élhető figura. Rubinstein, Varshaver, Ben-jamini jól illeszkedtek az együttesbe.

Pár szót az öltöztetésről: Liliom piros frakkja, paprika jancsi belépője már a startnál lerontotta az alak monumentalitását. — A pesti rendőrök operett-tábornoki ruhában voltak, Lintzmann, a pénztáros meg lengyel postás. (Honnan vették azt a sapkát?) Az összes nők stílusosan öltözködtek. Reinhardt, akinek Gellner kitűnő tanítványa, azt hiszem, rossz néven venné, hogy Gellner a csillaglopási és kéregetési jelenet kihangsúlyozásával adós maradt, pedig a darab lelki csúcsa. Mégis: rendezése nagynívű, művészi munka. — A díszletek hangulatosak, de túlszerűek. Dr. Paul Levy „tervezte” őket és a muzsikát is. A zenében a nemrég látott La Ronde c. film muzsikáját utánaérezte. A ringlisplitt is kellett volna.

UGY érzem, nem hagyhatom szó nélkül, hogy a Liliomot nem közvetlenül magyarból fordították. Minden fordításnál elsikkad valami az eredetiből. Két fordításnál kétszeresen.

MINDENT egybevetve, szép, meleg színházi este a Liliom a Habimában. Remélhető, hogy Molnár gazdag övrjéből még más darabja, — talán a realitásokról írt fogékonyabb izraeli közönség számára valamelyik vig-játéka is színe fog kerülni. Nem restellem bevallani, hogy kifogásaim mellett is mélyen megrendített az előadás. Könyveim és meghatottságom nemcsak emlékeimnek, egy letűnt világnak, hanem az előadás megható poézisének is szóltak.

ULPÁN
AZ ON
OTTHONÁ-
ban

UJ IVRIT,
LEVELEZOTANFOLYAMUNK
segítségével elérheti cél-ját: szabadidejében, könyv-nyű módszerrel sajátíthatja el az ivrit nyelvet.
A 3 fókozatot a következő:

• IVRIT
KEZDŐKNEK
(angol, francia, vagy német fordításban), kezdve az alef-béttől, 1500-as szó-kincsig.

• IVRIT
HALADÓKNAK
(Radai „Második Lépés”-e alapján), azoknak az ez-eknek, akik alaputasu-akat tökéletesíteni akarják.
Kezdő-kursusunk végzett-jei 10% engedményt kap-nak.

• IVRIT
ERŐS HALADÓKNAK
(érettségi fokon)

★ Egyéni módszer ★
★ Kedvező feltételek ★
★ Gyors szolgálat ★
Közölje velünk egyéni ki-vánságait, kérje tanter-vünket és információt: az U. H. osztálytól

The Hebrew Tutorial
Institute of Jerusalem
összeköttetésben a
THE BRITISH
INSTITUTES-szel
Jeruzsálem, POB 1259,
Rch. Ben Jehuda 2.
Tel Aviv, POB 487,
Rotschild Blvd. 15.
Haifa, POB 1474,
Bank u. 5.
1953 IV 10 UJ KELET 6

SHAVIT
KÁVEJÁT
SHAVIT-TAL KEVERJE.

Slomai Smuel a kártérítési intézet egyik igazgatója nyilatkozik az Új Keletnek

FILHARMONIKUS PARÁDE

Kárpótlás az elmúlt hónapok diétás kosztjéért, zenekarunk a nyolcadik bérleti sorozatban alaposan kitett magáért s valóságos parádés műsort állított össze. Két nálunk ismeretlen művet mutatott be. — Jasa Heifetz, a hegedűsök nagymestere két versenyművet játszott, — és a kitűnő Paul Kletzki vezényelt. A gazdag tartalmú műsor elméleti összeállításában ezek voltak a traktációknak száma, a gyakorlatban azonban meglepetés ért bennünket, mikor minden várakozás ellenére a legizgalmasabb eseményt, a hangversenyt megnyitotta 6-ik brandenburgi versenyt képezte Bach János Sebastyentől. Ki is gondolta volna, hogy egy ilyen rendezésint „kötelező olvasmány”-ként kezelt és szinte a zenei illemtörvények udvariassági és kegyeleti aktsa gyanánt beiktatott műcsaknem felborítja az egész estnek egyensúlyát s magához ragadja a vezetést? Külső traktációkra vadászó karmesterek olyannyira hozzászóltak bennünket, hogy a „jó öreg” Bach muzsikáját, mint valami poros zenetörténeti ereklyét mutogassák, hogy a jelenlegi magávalragadóan szenvedélyes előadás „bemutató” volt az est két hivatalos „premier”-jénél is.

Bach hat zenekari versenyt írt Lajos Keresztély brandenburgi örgróf megrendelésére, mindegyiket különböző hangszerezéssel. A 6-ikból merész kísérletként kihagyta a hegedűt, s a fűsült a brácsa-családra helyezte. Eredetileg a régi hathúros viola de gamba is szerepelt benne, de ezt már a modern brácsával helyettesítették. A két brácsaszólam viszi a vonások között a vezetőserepet s ezáltal a mű egészen különleges hangképet nyer. Lélekzetet ellátló hűvél, lobogó tüzzel és mindinkább fokozódó entuziazmussal játszottak a brácsák. — koncertmesterük, Pártos Ö. vezette őket — és pompásan zengő, tömör tónusa át ragyogott az egész zenekaron. Olykor nem voltunk tisztában vele, ő, vagy Kletzki vezeti-e valójában az előadást. Minden esetre, Kletzki elsőrendű Bach-előadó, ki mentes minden akadémizmustól s akárcsak Edwin Fischer, ő is felismeri a zenéjében rejlő hatalmas erőket, feltárja lapangós szenvedélyeit s a szólamok kristályosan tiszta vezetésével és harmónikus szerkezetének plasztikus megvilágításával remekelt.

Ezután a megrendítő Bach-előadás után Heifetz még oly tündöklő és salaktalanul áttetsző hegedűjátéka is el kellett, hogy halványuljon kissé Mozartnak derűs, kecses, dallamittas ádur versenyében. Tanácsosabb lett volna tehát a két művet felcserélni egymással. — Szünet után hasonló egyensúlyi veszély fenyegette a műsort. Először Alexander Szcriabin (1873—1915) nálunk szinte teljesen ismeretlen orosz zeneszerzőnek „Poème de l'extase” című művét mutatták be. Lombroso „Lángész és örület” c. tanulmányát idézte ez a zenés mű emlékeztetőnkbe. A határvonalak Szcriabinnál is gyakran mosódtak el. Theozófus volt, s elmélyedt a hindu vallásbölcselet misztériumában, de Nietzsche életszemlélete sem gyakorolt kisebb hatást rá. Biográfusa, Leonard Szabanejev úgy jellemzi, hogy zeneileg a legnagyobb befolyást — akarat ellenére — kezdetben Csajkovszky és Grieg gyakorolták rá. „De szimbolikus a vonalmai ellenállhatatlanul prandiózus tervekhez és momentumális elgondolásokhoz vette s ezek középpontjában a misztikum állott szentézis fel-

ig művészi, félig vallásos aktus között, — mely aztán az ekstázisban érte el csúcspontját nála.” Orgiasztikus-misztikus zenei világszemlélet — folytatja Szabanejev, — „vezette Liszthez és Wagnerhez is.” Nietzsche „emberfölötti embere” nem kisebb visszhangot keletelt Wagner Niebelungok tetralógiájában, mint Riccaard Strauss „Imigyen szóló: Zarathusztra” és „Halál és megdicsőülés” című szimfónikus költeményeiben. Szcriabin „Poème de l'extase”-a is ebből az eszmekörből merít, mely ennek a túlfinomult idegzetű muzsikusknak megzavarta lelki egyensúlyát. Mind erősebben bonyolódik bele filozófiai elméleteibe s vesztíti el a kapcsolatot a való élet realitásával. Hatalmas érzelmi (de nem fizikai) viharok kavargják fel a hullámokat e művében, mind újabb és újabb fellángoló szenvedély tör elő benne s egyik csúcspont a másikat követi. Hangszerezése, ha nem is éri el Strauss Richard raffinaltságát, rendkívül színes s főképp a rézfúvók és ütőhangszerek kezelésében ér el bámulatos hatásokat. Paul Kletzki és a filharmonikus zenekar ragyogó előadásban mutatta be Szcriabin szimfóniáját.

Befejezésül Jasa Heifetz Szergej Prokofieffnek 2-ik hegedűversenyt játszott, 1935-ből, három tételben. — Egyszerű daltema nyitja meg, jellegzetesen prokofieffi motívum, melyet a zenekar mindvégig letompítva, olykor szordinózott vonásokkal kísér. Erősen lírikus az andante-tétel jelleget, amint hogy az egész koncerten lírai hangulat uralkodik. Rendkívül ötletes a gyors zárótételben a népies tánc téma kidolgozása; a zenekarban olykor ütőhangszerek utánozzák az eredeti kísérletet. A rendkívül nehéz versenyművet Heifetz csodálatra méltó könnyedséggel és eleganciával adta elő. Egy olyan művész tökéletességével, ki már régen túljutott mindenben, s akiben az élmények is már csak távoli emlékként tűnnek fel. „Túl a jón és rosszan”, mint Nietzsche mondja, — s túl a szenvedélyeken és szenvedéseken, tenné hozzá, ha most Heifetz hallaná... Ez a tündöklő hegedűjáték bámulatba ejt, de nem ragad magával. A hegedű a kezdetét és a véget jelenti mesterénél — de a szív, az néma marad...

Az új kultúrpalota alapkövetélehez

Elmúlt héten tették le a Habima mögött elterülő telken ünnepélyes keretek között az ott felállítandó nagy kultúrpalota alapkövét. Itt épül majd a régen várt nagy hangversenytér, 3000-es férőhellyel. — 1936-ban az akkori kiállítási telep egyik hatalmas pavilonjában kezdte meg az egykori Palestine Orchestra Toscanini vezényletével működését. A teremben 2400 ülőhely volt. Nagy hátrányokkal bírt: a bádogtetőn télen dörömbölt az eső, nyáron madarak raktak benne fészket és belecicseregtek a leghalkabb pianókba, — végül beszüdőtt az utca zajja is. A háború alatt az angol katonaság foglalta le a pavillont a maga számára s ekkor a zenekar az Ohelbe tette át székhelyét. Ez a 700 helyes bíró terem túlcicsinek bizonyult egy nagy zenekar befogadására, főképp akusztikai szempontból. Így hát néhány év múlva az Ohel Sémbe költözött s mintegy három évvel ezelőtt úgy szinpadát, mint nézőterét átépítette. Ennek a teremnek sem ideális az akusztikája, azonkívül pedig nyáron nem használható, részben pedig, mivel lakóházak közé szorosan bekelve, minden zaj behallatszik a nyitott ablakokon át. De

Két éves harcnak kellett dunia ahhoz, hogy a német kártérítési egyezmény befejezett tény legyen. A harc mögött lefolyt éles ideológiai küzdelem mellett, amely egyrészt a most szünetben lévő hideg-háboru jegyében másrészt pedig, a még el nem fejezett európai zsidó megszállás visszajáró rémképei idézték fel, szerepet játszottak logikai és érzelmi körülmények, amelyeknek összeütközése nem kevésbé volt heves. Most már azonban megnyugodtak a kedélyek. Izrael új történetének egyik sötét lapja maradt ugyan az a nap, amikor a kártérítési egyezmény jobboldali ellenzői követ dobálták meg az újjászületett zsidó függetlenség házá, a Kneszetet, az emberek azonban végülis napirendre tértek a befejezett tények fölött. Az egyezmény végigjárta Nyugatnémetország és Izrael, összes alkotmányos fórumát és elérkezettünk a kártérítési egyezmény végrehajtásához.

A legnagyobb zsidó áruszállítás Az intézmény, amelyet azazal bíztak meg, hogy a kártérítési szállítástak lebonyolítsa, nagyobb üzleteket fog kötni, mint minden más izraeli, vagy cionista testület. Pedig ez nem kis dolog. Az Egyesült Gyűjtőakciónál azt tartják, hogy a világ legnagyobb ilyen természetű intézménye. Amióta Amerika fennáll nem gyűjtöttek össze magántestületek nemzeti, vagy jótékony célra olyan hatalmas összegeket, mint a gyűjtőakció keretében. Arra sem volt még példa a világon, hogy egy kis állam befektetési kötvényeit olyan mennyiségben helyezték volna el, mint a függetlenségi kölcsönakció papírjait. A kártérítési szállítástak azért mégis felül fogják mulni ezeknek az akciónak

a méreteit. Most már pontosan lehet tudni, hogy mennyi lesz a végösszeg. Izrael 735 millió dollárt kap, amelyhez a galúti zsidó szervezetek számára juttatandó százmillió dollár is csatlakozik, mert ezt az összeget is előbb Izraelbe fogják áruformájában szállítani. Ezenkívül a nyugatnémet kormány az egyezmény keretében kártérítést fizet a náciuralom életben maradt egyéni áldozatainak. Az izraeli állampolgároknak járó jövátéki összegeket is ez az intézmény fogja kezelni, a pénzületi kártérítésnek megfelelő árumennyiséget megvásárolni és Izraelbe szállítani. Lehetséges, hogy ennek a grandiózus tranzakciónak a végösszege el fogja érni a két milliárd dollárt, feltéve természetesen, hogy a németek eleget tesznek a luxemburgi szerződésben vállalt kötelezettségeknek, amiben persze Izraelben és galutban egyaránt sokan kételkednek.

A hiányzó másfélmilliárd Bármi legyen is a vélemény a kártérítési egyezményről, annyi bizonyos, hogy annak maradéktalan végrehajtása esetén Izrael fedezni tudja azt az óriási irt, amely nemzeti jövedelmei és a galúti zsidóság adománya, valamint a háromnegyedmillió olé befogadásával járó fantasztikus kiadások között keletkezett. Amikor egy olé letelepítési költségéről beszélnek, azt szokták mondani, hogy legalább háromezer dollár szükséges ahhoz, hogy egy olé termelő munkában elhelyezzenek. Az egyszerű olé valószínűleg úgy gondolkozik, hogy adják csak az ő kézzel a háromezer dollárt és majd csak megteremtí magának az egzisztenciáját. Ez a gondolkodás természetesen

nem helytálló. Izraelnek az a feladata, hogy megteremtse az elhanyagolt országokat, kiépítse útjait és vasútjait, kiaknázza természeti kincseit, meg hogy vizet szivattyúzzon ki az elszáradt föld mélyéből. Mindezeket az olé nem tudja elvégezni, hogy ha kezébe adják a háromezer dollárt. Amikor egybevetették az állam kikiáltása óta befolyt jegyzéseket és adományokat, valamint az ország nemzeti jövedelmét, kiderült, hogy a deficit másfél milliárd dollár. Ez a másfél milliárd dollár hiányzik ahhoz, hogy a Negevet csatornák sokasága hálózta be, hogy a foszfát és a réz, a kálisó és a vas eljusson ahhoz a kikötőhöz, amelynek felépítése is még hátra van, hogy minden olé emberi lakáshoz jusson, egyezőval a galúti zsidó galutban rébba érkezzen saját országában.

Kik állnak a kártérítési intézmény élén? Az az intézmény, amely a kártérítési szállítástakot bonyolítja le, azt a történelmi feladatot vállalta magára, hogy prezentálja az államnak a hiányzó másfél milliárd dollárt. Mindössze hét tagból álló igazgatóság került az intézmény élére: Dr. Giora Joszeftál, a Szochnut kltáosztályának volt vezetője és jelenlegi pénztárnoka, dr. P. Sinár, aki a vásárló bizottság vezetője lett, Hillél Dán, a Szolél Boneh vezérigazgatója, M. Zagagi, helyettes pénzügyminiszteriumi államtitkár, dr. Korniykov, a pénzügyminisztérium idegen-valuta-osztályának vezetője, az ipar- és kereskedelemügyi minisztérium egyik megbízottja és hetediknek hagytuk Slomai Smuel nevét. Amint a fenti listából kiderül, a kártérítést lebonyolító intézmény a vásárlóbizottság vezetőit is beleértve, olyan emberekből áll, akik ezen a megbízáson kívüli még ezerféle közéleti munkával vannak elfoglalva. Csak az utóljára hagyott Slomai Smuélról tudjuk, hogy egész idejét az intézménynek fogja szentelni. Ő lesz tehát a kártérítési üzlet szürke eminenciása, a nagyszabású akció lebonyolítója, irányítója.

Slomai Smuel karrierje Ki az a Slomai, aki váratlanul tűnt elő az izraeli hivatali élet ismeretlenjéből? Informátorom, akinél először érdeklődtem felőle, így jellemezte: „Nem sokára ő lesz Izrael pénzügyi államtitkára”. Eddig a pénzügyminisztérium átutalási osztálya élén dologozott, azaz ő kezelte azokat az átutalásokat, amelyek éven európai zsidók hivatalosan átmenthették vagyonuk egy részét Izraelbe. Így volt a 3000-es magyar alija esetében, ennek keretében ugyan is a magyar kormány hozzájárult kisebb forintösszegek átutalásához hivatalos úton.

Ebben az ügyosztályban találtam meg Slomai Smuelt. Meglepett a fiataloságnemnek ma még 1956-re sem Heifetznek oly szerződést felajánlani, mely ismét csak hét fellépésre kötelezné... Hiszen a Habima építkezése még mai napig sincsen véglegesen befejezve és úgy homlokzata, mint emeleti folyosójának egy része vakolatlan maradt. Szeretném, ha az új kultúrpalota — legalább is ebben a tekintetben — nem követné nagyrédmű szomszédjának példáját!

Az alapkövetétel tiszteltetésére a filharmonikusok szombatán késő esti kezdetű diszhangversenyt rendeztek Paul Kletzki vezényletével. Megelőzően aznap este egy bérleti műsort abszolváltak s így nem csoda, ha a karmester és zenészei a megnyitót játszott Mozart g-moll szimfóniát fánradtan és színtelenül adták elő. De Kletzki kifogyhatlan energiával a következő számban, Csajkovszky 5-ik szimfóniájában új erőt öntött a zenekarba, s ennek a bandás és bombasztikus műnek izléses, s rendkívül lendületes előadásával hatalmas sikert aratott. Pataki László

Ezek azok a fontos újítások, amelyeket bevezettünk az 1953/3 sorozat programjába:

- 1) 64.000 nyeresemény — az előbbi sorozat 50.500 nyereseménnyel szemben.
2) Az utolsóknak kihúzott nyeresemény 2.500.- fontos díjat kap. Ezek szerint minden szám az alábbi táblázat szerint nyerhet:
10 + 2500 = 2510 font
20 + 2500 = 2520 „
50 + 2500 = 2550 „
100 + 2500 = 2600 „
500 + 2500 = 3000 „
1000 + 2500 = 3500 „
1500 + 2500 = 4000 „
2000 + 2500 = 4500 „
2500 + 2500 = 5000 „
MIFAL HAPAJISZ.

a legnagyobb hátrányt kis befogadóképessége (1200 ülőhely) képezi, mely arra kényszeríti a zenekart, hogy az erősen megnövekedett számú bérlek számára minden műsort hetszer adjon elő Tel-Avivban. S ez a körülmény nemcsak idővesztést jelent, hanem a műzsikusok rendkívüli megterhelését is. A jelenlegi helyzet tragikomikus konfliktushoz vezetett Jasa Heifetz-cel. Két évvel ezelőtt a zenekar azt tervezte, hogy újjáépíti a régi kiállítási termet, s ezért a mesterral úgy állapodott meg, hogy csak hetszer kell majd játszania. Heifetz most szigorúan ragaszkodik ehhez a megállapodáshoz és semmi körülmények között

de aztán kiderült, hogy vagy tíz évvel fiatalabbnak né ki koránál, tehát 37 évesnek sejtethi az ember.

— Huszon születtem, régi nevem Slomovits volt, — meséli önmagáról Slomai. — Ungváron és Szatmáron tanultam, majd pedig kereskedelmi pályán dolgoztam s az egyik legnagyobb szlovén szkió vállalat cégvezetője lettem. Kisgyerek korom óta cionista vagyok, a Poalé Mizrahji régi tagja. A nyilasok engem is elhurcoltak, családommal együtt Auschwitzba kerülünk, ahol két gyermekem elpusztult. Felsségemmel együtt megmenekültünk. A felszabadulás után Németországban a KZ-es zsidók Central-kommitéjének alelnöke s a magyarjárú kör elnöke voltam. Bizonyára sokan emlékeznek rám ebből az időből a Bergen-Belsent megjárt magyar zsidók közül. Henry Montor, aki Németországban ismert meg, felkért, menjek ki az Egyesült Államokba és vegyek részt az Egyesült Gyűjtőakción nagy kampányban, amely az állam megalakulása előtti éven történelmének legnagyobb eredményét mutatta fel.

Slomai íróasztalából fényképek, amerikai lapok, Henry Montorral és más amerikai „gyűjtősenikkel” folytatott levelezése kerül elő.

— Aztán megelégettem a galúti „áskankodást” és 1948 szeptemberében alijáztam. Előbb az ipar- és kereskedelemi minisztériumhoz kerültem, Hollaender államtitkár mellé. Galúti tapasztalataimat kihasználva, meg szerveztük a transzferosztályt, amely aztán később a pénzügyminisztériumhoz került át. A különböző országokkal kötött kereskedelmi szerződésben Izrael mindig igyekezett biztosítani a zsidók vagyonának átutalási lehetőségét. Így kerültek hozzá a magyar olék is, akiknek ügyeit mindig szeretettel igyekeztem felkarolni.

Uj megbízásáról keveset beszél Slomai, hivatalos titoktartási kötelezettségére hivatkozik.

— Munkám egy részét Németországban kell elvégezniem, sokat fogok tehát utazni Köln és Izrael között. Hivatali munkája helyett szívesebben beszél a magyarjárú zsidókról és legfőbb szándékátan elkese redésükről.

— Még sosem éreztem — mondja —, hogy magyarzsidó miveltoimért el akartak volna nyomni, vagy hogy mellőzés ért volna. Igaz, a jásuiban volt érvényesülés első feltétele, hogy tudjunk héberül, én pedig már gyermekkorom óta tudok. De hány embert látok itt, a Kirjában, aki felöltött korában ült le héberül tanulni s most rendes pozícióban ül valamelyik hivatalban!

Slomai kinevezése eobe a kényes és nehéz pozícióba valóban bizonyította, hogy a magyarzsidók elnyomatásáról szóló történetek a legenda világába valók.

BARZILAY ISTVÁN

APRÓHIRDETÉSEK

ADAS- VETEL

VARRÓGÉP MERKAZ (közvetlen) vétel, eladás, javítás, kimonototlan szaküzlet. Harisanya-szemfelszedő-gépek és alkatrészek. T. A., Bét Lechem 8. becaei sánál. Az

Uj luxusbútor olcsón eladó. Allenby 97/III. em., 2. bejárati, 13-as ajtó (1-4, 7.30-9). A856

Aramnyűves-henger, drót és bádog. Uj, 2 HP, eladó. - Birman, T. A., Nachlat Benjamin 46.

Mindenfajta vasgázt Adler Testvéreknél vásároljon - Tel-Aviv, Nachlat Benjamin 122. Rendeléseket, javításokat vállalunk.

Varrógépet, „Singer“-t vesz, eladó. Ing. Hirschensoln, Jaffa, Busturav 12. - Telefon: 81024. A5

Varrógépek keresek azonnalra. Ár mellette. Bergmann, Tel-Aviv, Ben Jehuda 10. A800

Lábhajlások, tolató kőszőrűgép, továbbá két kőszőrűgép 150 tolató, olcsón eladó. Natania, POB. 249. A866

Szűzsedhő crif, 3x2 1/2, primusz anyaggal és készserszámmal, olcsón eladó. Natania, POB. 249. A867

Agyművelő és fémhengerjavítás és javítás, ingaférfőzés elsősorban. Winkler, T. A., Bograsov 23. A859

Kapitány - női és férfi - teljes szerelésben, magyar gyártmány, jutányosan eladó. - Megtekinthető: Tel-Aviv, Pinszker 2. sz., alagsor bútorüzlet. A881

Jól berendezett textilüzlet Bét-Jam központjában átadó. Esetleg maga az üzlethelyiség. „Zotán” jellegére a kiadóba. A885

Levelezés-házasság

Házasságot diszkrétan közvetít „Emuna”, Jeruzsálem, Princess Mary 14. sz. Tel. 3156. A407

Hoffmann Ráchel, Tel-Aviv, POB. 2948, kézzelje pontos lakcímmal „1/85” jellegén, Haifa, POB. 4094. A861

Jugoszláviai, lakással és állandó foglalkozással bíró, elvált asszony, akinek egy kislánya van, ezúton keres 40-45 év körüli úriember ismeretségi, házasság céljából. „856” jellegére a kiadóba. A856

44 éves mezőgazdász nőszüli szeretne. Keres magához illő életpartnert, aki hajlandó moszára menni. Válasz Uj Kelet főiskolaióhivatásához, Haifa, „4/18” jellegére. A856

Vállalkos házastársát megtalálja közzétételével. „Vállalkos Kör” útján, Haifa, Tábor-u. 1. szám, POB. 5263. Minden kedden 6-8-ig. A887

Tibériási ismeretség. Keresem Hoffmann Berit pedikűröst. Hanna, Jeruzsálem, Mosava Germani 23/2. A880

Könyvek-könyvtárak

JÓ ES ÚJ KÖNYVEKET olvashat a Jambor Eliseva kölcsonkönyvtárból, T. A., Allenby 84. udvarban. Könyveket a legmagasabb áron vásárolunk. A1

Jeruzsálemi kölcsonkönyvtár az Eggeddel szemben, Javec utcában, hirdéseket és előfizetéseket is felvesz az Uj Kelet részére.

Jó könyvet szeret olvasni? HADASH! - Szakkönyvek, szótárak? HADASH! - Előadó könyve van? HADASH! - A legjobb kölcsonkönyvtár HADASH. Tel-Aviv, Harkon ötvenkilenc.

Jeruzsálemiek egy helyen szerzik be szükségleteiket: Fischer Sándornál, könyv - papírkereskedés - kölcsonkönyvtár, rech. Strauss 3. Nyitva reggel nyolctól este hétig. A859

OKTATÁS

Uj KURZUS kezdődik a Vogel-taniskolában, T. A., Allenby 116. Tel. 6040. Magánórák. - Oktatás magyarul is. A22

Veszek magyar könyvet, könyvtárat. - Modern Magyar Kölcsonkönyvtár, Haifa, Herzl 61, Signon.

Neserben néhány óra takarításért bútorozott, összkomfortos szobát és fizetést kaphat egyedülálló nő. Schmitthofer, Neser. A885

Asztalosok figyelmébe! Eladó négy darabos álló (20 vas-spindel) asztalosmű. Érdeklődni: Eckstein asztalosnál (Haifa), Bét-Gálim, u. 84. Cholim Memsáti-1 megálló-nál. A875

Mesek Naharia környéki mosáiban egyeztetni átadó. „4/12” jellegén haifai főiskolában, Shapira u. 13. A876

KERESÉSEK

Braun Ignác Csengerrel, keresi Fülöp Sándorné, Bét Hánakja, Doár Benjaminja 22. A888

Berkli Marikát, Gáva-Vencsel szülését, ki állítólag férjhezment, keresi apja testvérének fia, Berkli Sándor Svédországból. Közlebbi címét: Smuel Krausz, kőszőrűgép, Jeruzsálem, Mea Shearim 34.

Kötöttárnyum 16- és kisebb méretű szabásnót keres. „Perfek” jellegére a kiadóba. A884

LAKÁS - BÉRELT

1-2-3-szobás lakások bérebeadók „Emuna”, Jeruzsálem, Princess Mary 14. Tel. 3156. A406

Lakását bérebeadja, sladja gyorsan és kedvezően Músz Gienberg és Tsa útján, Tel-Aviv, Javne 34. Telefon: 62514. A4

Lakást, üzleti-célra adni akar? Forduljon: Ringo Jandori közismert közvetítő rodujának, T. A., Nachlat Benjamin 39. A6

Lakást, újít-mesutatót, üzletet, raktárt gyorsan, szigorú diszkrecióval közvetít: „Express”, T. A., Merkáz Saale Meichá 5, I. em. Ugyféléfogadás: d. e. 10-1, d. u. 4-7-ig. Telefon: 66760. A178

Lakást bérelni és venni, bérebeadni és eladni csak Alexander G. közvetítőirodáján útján. Tel-Aviv, Alhija u. 1/II em., 3. szoba.

Jeruzsálem központjában levő 5x4 különbejárta szobát tussai, toalettel, főzőlehetőséggel, cseccsénem hasonló „Aptoprosz”-ra, városon kívülre is. - Leveleket: Szifria, Javec u. 2. A882

Szalónnak, irodának alkalmas szép nagy helyiség terrasszal, melk-helyiségekkel, Petách-Tikva központjában, költözködés miatt átadó. Érdeklődni: Dr. Gajdosnál, Berkovits 1. A883

KÜLONFELE

Menyasszonyi ruha és fatyol - párizsi modellek - kölcsönzése és készítése hozott anyagból. Leszállított árak. Salom „Adin”, T. A., Nachlat Benjamin 3. A302

Bevezetett helyiséggel bíró varró nő vállal női konfekció varrást is. Fried Ráchel, T. A., Nachmani 52. II. bej. A862

Tollat, pelyhet vesznék. Papanját, párnát, ágyműtőt felírisszítjuk. Weismann, T. A., Dizengoff-u. 118 szám. A869

Hajfestés 2 font, tartóshullám 2 font, mosás-berekás 500 pruta, manikűr 300 pruta. BATJA, Tel-Aviv, Dizengoff 108. A512

Lakásköltözés, csomagolás, beraktározás és vámolás: OREX-TRANSPORT, Jeruzsálem, Ben Jehuda 6. A10

Régi ingek szakszerű újalkotása, fűrés, pizza és női sportblúzok méret után Zimroni Tóválnál, Tel-Aviv, Jozsef Hárász 3. A254

Bevezetett helyiséggel bíró varró nő vállal női-konfekcióvarrást is. Fried Ráchel, T. A., Nachmani 52. II. bej. A862

Agytollat vesznék. Töltésztűzés. Featherindustrie, Tel-Aviv, Merkáz Volovszki 5/14. Tel. 80415. A860

Elegáns nagy üzlethez Jeruzsálem centrumában, telefonnal, hely volna még egy szaka - iroda - vagy magybani lakás részére. Tökés exportban részesülhet. Ajánlatokat „Centrum” jellegére jeruzsálemi főiskolába. A891

Villanyórák, automaták, ellenőrző-órák szakszerű javítása. Automata eloltó sábhátra, kirakatok és kulok részére, 6 fontért kapható. „Shaon Shabbat”, Tel-Aviv, Reiness 8. (10-2-ig). A877

Kézpénzt kölcsönöz Lombard „NH” aranyra, ezüstre és brilliánsra. T. A., Allenby 56. szám. szoba: 16. A878

Haifai apróhirdetések

„MOTOR” ELEKTRO-MECHANIKAI ÜZEM

POLLAK JOSZEF
Jaffa, 16-os utca 4. szám
(5-ös utcából nyílik)
8 1/2, 10, 17 HP uj svájci motorok eladók.
Minden erősségű motor, dinamó tekercselése

B PICKHOLZ BUTOR

T. A., Növe Sáánán 29.
(Tachana Merkázinál)
Bútorok készen és rendelésre. Luxus-, népi- és „Lakol”-bútor hivatalos áron. KI094

TÁRS

Cipőszakmába 4000 font tökével társunké Skatudásom, cipőgyártási engedélyem van. Lehet iparos is. „Bevezetett üzlet” jellegére a kiadóba. A865

Rentábilis, jól bevételmező üzletbe 16 szofőr betárolható 2000 fonttal. „Peletárs” jellegére a kiadóba. A890

A budapesti Gundel-étterem volt szakácsa közreműködésével társunka vagy állást vállalna. „Alef-Alef” jellegére a kiadóba. A893

Társadalmi törvényszék a halálbüntetésről

Két világnézet képviselőt fogtak a tárgyaláson felvonulni

A HOH kulturbizottsága április 16-án csütörtökön, este 8 órai kezdettel a tál-avivi Bét Háchinuch (Reiness utca 6) előadó termében társadalmi törvényszék rendez a halálbüntetésről.

A halálbüntetés problémája évszázadok óta foglalkoztatja az emberiséget, mely most fokozott aktualitást nyert Izraelben, mert nyilvánosan a Knesszet elé kerül a kérdés felváltásáról, melyet valószínűleg tének viták fognak megközölni.

A törvényszék elnöki tiszttségét dr. Krausz Mose ügyvéd látja el, a vádat Sauber Mihajloviics Sándor, a védelmet pedig Jambor Ferenc, - aki a halálbüntetés elbírálásának ismert előharcosa, - fogja képviselni.

A vád és védelem tanúként két világnézet képviselőit fogtak a bíróság előtt felvonulni és véleményüket a kérdésben kifejezni.

Az érdekes per tanúi: dr. Marton Ernő, dr. Weiss Ozkár, Rosenfeld Sándor, dr. Hermann Dezső, dr. Kaszner Rezső, Spiegel Judd vallásügyi államtitkár, dr. Hirsch Tibor és dr. Ferenc Sándor, a budapesti gyűjtőfogház volt orvos, az Izraeli börtönök főorvosa.

Három ember típus a náci-életben

A náci eugenetika - mondotta dr. Dvorzicki - két célt tűzött ki maga elé: a

Ünnepi husadaqot és lisztet osztanak a Függetlenségi Napra

A kereskedők feldisznítik és kivilágítják a kirataikat, a házakat fel kell lobogozni

A Függetlenségi Napra a szokásos adagokon kívül 150 gram hús helyett 150 gramot, továbbá 150 gram halifilét és személyenként 1 kilit lisztet fognak kiutalni. Ez lesz egyúttal az április hónapra szánt második hús-adag.

Az ünnepi pótdagok biztosítása a kereskedelemügyi minisztériumnak nagy erőfeszítésbe került, mivel nemrég pótdagokat szolgáltatott a közönségnek a húsvéti ünnepek alkalmával. Már tavaly is két évvel ezelőtt is elhatározták a Függetlenségi Napok pótelémszerelésének kiállítását, annak megvalósítása azonban csak most sikerült.

A pótdagok kiállításában nagy része van a közoktatásiügyi miniszternek, aki arra törekszik, hogy a Függetlenségi Napot családi ünnepként illessék meg. A közoktatásiügyi miniszter szombaton, április 18-án, este háromnegyed 7 órakor rádióbeszédet fog intézni az ország lakosságához, amelyben felhívja őket, hogy a Függetlenségi Nap előestéjén ünnepi vacsorát rendezzenek. A közoktatásiügyi miniszterium alkalmi anyagot fog közrebecsítani, amelyet az ünnepi vacsorán olvasnassanak fel.

A belügyminiszter rendelete értelmében a Függetlenségi Napon a felszabadított háború hősi halottainak emlékére az ország összes középületein félfárbóra boccsátják a nemzeti zászlót. Reggel 6 óra 55-kor kitűzik a zászlót, 7 órakor retárbóra boccsátják és este 19 óra 2 perckor 2 perces tegeylet után a zászlót ismét visszahúzzák.

A kereskedők egyesülete felhívta tagjait, hogy a függetlenségi ünnep alkalmára díszítsék fel kirataikat a világitású lámpákkal, hogy ezáltal is emeljék az ünnep fényét. A kereskedők egyesülete kötelesebbé teszi tagjainak, hogy még néhány nappal az ünnep beállta előtt rendezzék át a kirataikat, hogy ezáltal magukra vonják a járókelők figyelmét.

Felhívás

A volt erdélyi Aviva-Bariszia s Hábonim hitchadutok tagjaihoz.

Az előkészítő értekezlet megbeszéléséről közlöm összes tagjainkkal, hogy közzös

JOM-HAHITACHDUTUNKAT 1. évi Sívót ünnep előestéjén és napján, 1. évi május 19-én és 20-án tartjuk meg Tel-Avivban.

A találkozó május 19-én este ünnepélyes kommerszall kezdődik, míg a következő napot, május 20-át a maga teljességében problémánk konferenciális megvitatásának szánjuk.

A Jom Háhitachdut előestéjén rendezendő kommerszen nemcsak volt tagjainkat, hanem azok hitveszsáit is szivesen látjuk. Jelentkezni május 1-ig beárológ a következő helyeken lehet:

1. Jeruzsálemben és környékén: Gottlieb Lajos, Jeruzsálem, Ussishtin u. 43.

2. Haifa és környékén (a Me-tula-Afula-Chedera háromszögben): Lauber Paula, Haifa, Massada u. 29.

3. Tel-Avivban és környékén: Dr. Kertész Pál, Tel-Aviv, c/o „Alpha”, Ached Háam-utca 21.

4. Rámát-Gán és környékén: Kugler Smuel (Zsigmond), Givat-Smuél.

5. Gedera és környékén (Rison-le-Cion, Rechovot, Nész-Cion stb.): Grün Tova (Gál Kató), Gedera, Sikun.

6. A Negevben (Beer-Sévától Ejlitig): Bieber Joszef, Beer Séva, Sikun Cifon 305/3.

7. Natania és környékén: Deutsch-Páblán Ella, Natania, POB 250.

8. Európpában: Dr. I. Simon, Paris, 2-cite Monthiers, Rue de Cluchy 55.

9. Délamerikában: Glück Andor, Buenos-Aires, Calle Colombres 74.

Csak azok ellátásáról és elszállásolásáról tudunk gondoskodni, akik a felhívásunk értelmében időjében jelentkeztek. Részletek tenet megközölni.

Dr. Weisberg Chájim, a szervezési bizottság elnöke.

Borzalmas részletek a náci által végzett „tudományos” kísérletekről

A német fajnemelési akció szörnyűségei - Különleges röntgenkészülék az emberi test sterilizálására - Az elvetemült náci-orvosok legnagyobb részé bűntetlenül úszta meg szörnyeteit

Tegnap kezdődött meg Tel Avivban egy orvostudományi konferencia, ameyen megdöbbentő tudományos előadás hangzott el a náci sterilizáló módszereiről. Dr. M. Dvorzicki „Sterilizációs kísérletek a náci koncentrációs táborokban” című előadásában elmondotta, hogy ezeknek a „tudományos kísérleteknek” számos áldozata él Izraelben és az egész világon, ezek azonban többnyire nem tudják pontosan megmondani, mit csináltak velük a náci sátnai laboratóriumában.

Himmler irányítása mellett

Ezeknek a terveknek a kezdeményezője és mozgató ereje maga Henrich Himmler volt, aki utasította a tudományos munkatársait, hogy minél gyorsabb módszereket találjanak a probléma megoldására. A tervek szerint a zsidókat teljesen el akarták pusztítani, más népeket csak lassan és fokozatosan kihasználásuk által, gyermekeik elrablásával, a nők állapotosságának megőrzésével és sterilizálásával, hogy végül is a felsőbbrendű faj teljes egészében uralomra jusson Európa országában.

A gyermekek elrablása

A gyermekek elrablásával és külön lágerbe való deportálásával ki akarták válogatni azokat, akik alkalmasnak látszanak a német fajta felírissztására. Száz és száz ezer gyermeket nyeltek el ezek a táborok és a náci-musz pusztulása óta csak tízezer maradt belőlük élve.

A náci sokmillió embernek gyors sterilizációját akarták elérni. Mindezekből csak kevés részlet került nyilvánosságra a nagy náci-perkiben és a különböző kísérletek után élve maradt áldozatok elbeszélései nyomán.

Himmler és dr. Bracht levélváltása

Az előadó ezután egy levélváltást idézett, amely a pusztítás tudományának két „szénije”, dr. W. Bracht és Heinrich Himmler között folyt le. Ebből a levélváltásból kiderült, hogy dr. W. Brachtnak sikerült olyan különleges röntgenkészüléket előállítania, amely percek alatt sterilizálja az emberi testet. Jelentette Himmlernek, hogy kitalálta az „ablakrendszer”. Az áldozatokat sorbaállították egy hivatali ablak előtt, ahol egy úrlapot kellett kitölteniük. Ez a munka három percet vett igénybe és köze helyezték az ablak alatt álló asztalba beépített röntgenkészüléket. Bracht pontos és a németekre jellemző számitása szerint húsz ilyen készülékkel naponta négyezer embert lehet sterilizálni.

Megoperáltak a sterilizált áldozatokat

Később számos ilyen áldozatot operáltak meg, hogy megállapítsák milyen hatása volt a röntgensugaraknak a nemiszervekre. Más ismert sátnai egyénisége volt ezeknek a kísérleteknek Schulmann professzor, aki azt ajánlotta Himmlernek, haítsák végre a sterilizációt operációkkal, mert ez gyorsabb, olcsóbb és főleg eredményesebb, minthogy a röntgensugarak nem sterilizáltak teljesen az áldozatokat.

Az előadó ezután ismertette az egyik áldozat vallomását amelyet bíróság előtt tett. Ez az ember alsótestében

német fajt nemeseiteni és lerombolni már népek biológiai erejét. A náci három típusra osztották az emberiséget: 1. a germán típus, amely felsőbbrendű fajhoz tartozik. 2. A germanizálható típus, főként olyképpen, hogy elraboltak gyermekeket és germán nevelést adtak nekik. 3. Az alsóbbrendű típus, amelynek szaporodását meg kell akadályozni. Ezt a típust csak kényszer-munkákra szabad felhasználni, amelynek útján aztán el lehet pusztítani.

Klaunberget nem is vonták felelősségre

Dr. Klaunberget mind a mai napig nem érte el az igazságszolgáltatás keze. - Auschwitz felszabadítása előtt egy nappal még a táborban látták, amint egy táskával kezében szaladgált. Válaszínú, hogy ebben a táskában voltak ördögi találmányának feljegyzései is.

A harmadik rendszerét specifikusan a nemiszervek re ható bizonyos mérgező növényeket használtak fel. A Braziliában tenyésző egyik ilyen növényt a koncentrációs lágerekben igyekeztek termesztetni, de a náci-eknek már nem volt idejük ezt a rendszert kifejlesztetni.

Dr. Dvorzicki végül bejelentette, hogy 300 náci-orvos tevékenységéről vannak adatai.

béna lett az operáció következtében.

Tífkos sterilizáló folyadék

Egy további sterilizációs módszer abban nyilvánult meg, hogy folyadékot fecskendeztek az asszonyok méhébe. Ennek a szernek az összetétele mind a mai napig titokban maradt a tudomány számára. A rendszer felfedezőjéről, Karl Klaunberg professzorról neveztek el, aki a háború előtt sokat tett a meddőség megszüntetése érdekében, míg a háború ideje alatt pontosan ennek ellenkezőjére fordította késztelen tehetségét. Klaunberg levében között Himmlerrel, hogy egyetlen injekció elegendő egy asszony sterilizálására. Egy orvos megfelelő személyzetrel naponta ezer asszonyt tud ilyen módon sterilizálni.

Klaunberget nem is vonták felelősségre

Dr. Klaunberget mind a mai napig nem érte el az igazságszolgáltatás keze. - Auschwitz felszabadítása előtt egy nappal még a táborban látták, amint egy táskával kezében szaladgált. Válaszínú, hogy ebben a táskában voltak ördögi találmányának feljegyzései is.

A harmadik rendszerét specifikusan a nemiszervek re ható bizonyos mérgező növényeket használtak fel. A Braziliában tenyésző egyik ilyen növényt a koncentrációs lágerekben igyekeztek termesztetni, de a náci-eknek már nem volt idejük ezt a rendszert kifejlesztetni.

Dr. Dvorzicki végül bejelentette, hogy 300 náci-orvos tevékenységéről vannak adatai.

Lakással rendelkező, szexuálisan aktív, barna varró férjhezmenne szimpátiás férfiehez.

Szép lakással rendelkező, övezgyasszony férjhezmenne intelligens férfihez 40-55-ig.

„INTIM”

Tel-Aviv, Rasi-u. 42. Ilem Fogadóórák: d. u. 1-3, 6.30-9-ig.

HÖLGYEIM!

- Modern szépségápolás
- Szempillafestés
- Depilláció • Olcsó árak

Zsuzsi kozmetika

J A F F A, Mansie 265/5. 10-es autóbussz.

Perzsaszőnyegszövőde

vallás szőnyegjavítás, rojtozást, Szakszönyeg, kézmunkafonál kapható.

Perzsaszőnyegszövőde tanfolyam.

LASZT, T. A., Sheinkin 14

PELYHET TOLLAT VESZEK

a legmagasabb áron. P A P L A N - és párnakészítés

BABAKLINIKA

Celluloid- és mindenféle törött baba javítása. WEINGARTEN, Tel-Aviv, Rothschild 60.

Konfekciók, varrónók figyelmébe! Plissirozást, dekativálást, öv, gomb, stb., készítését vállalja

EXPRESS PLISSÉ

TEL-AVIV, ALLENBY 32. (szuterrén)

Villamos szőreltávolítás véglegesen garanciával 20 éves gyal H. NEHRUN, Hashoeva köz 12 T.-A., Allenby 90 mögött.

PÉNZT folyósít ékszerekre és minden értékre Lombard Tiferot T.-A., Rothschild 31. Tiferet-ház. a bpesti állami zálogházak v. becüsse (8-5-ig). Tel. 976

Jeruzsálemi mozik műsora

STUDIO: 3-ik hét: AZ ELET ARNYÉKÁBAN, Ingrid Bergman

„MOTOR” ELEKTRO-MECHANIKAI ÜZEM

POLLAK JOSZEF
Jaffa, 16-os utca 4. szám
(5-ös utcából nyílik)
8 1/2, 10, 17 HP uj svájci motorok eladók.
Minden erősségű motor, dinamó tekercselése

B PICKHOLZ BUTOR

T. A., Növe Sáánán 29.
(Tachana Merkázinál)
Bútorok készen és rendelésre. Luxus-, népi- és „Lakol”-bútor hivatalos áron. KI094

TÁRS

Cipőszakmába 4000 font tökével társunké Skatudásom, cipőgyártási engedélyem van. Lehet iparos is. „Bevezetett üzlet” jellegére a kiadóba. A865

Rentábilis, jól bevételmező üzletbe 16 szofőr betárolható 2000 fonttal. „Peletárs” jellegére a kiadóba. A890

A budapesti Gundel-étterem volt szakácsa közreműködésével társunka vagy állást vállalna. „Alef-Alef” jellegére a kiadóba. A893

PÉNZT folyósít ékszerekre és minden értékre Lombard Tiferot T.-A., Rothschild 31. Tiferet-ház. a bpesti állami zálogházak v. becüsse (8-5-ig). Tel. 976

Jeruzsálemi mozik műsora

STUDIO: 3-ik hét: AZ ELET ARNYÉKÁBAN, Ingrid Bergman

Villamos szőreltávolítás véglegesen garanciával 20 éves gyal H. NEHRUN, Hashoeva köz 12 T.-A., Allenby 90 mögött.

PÉNZT folyósít ékszerekre és minden értékre Lombard Tiferot T.-A., Rothschild 31. Tiferet-ház. a bpesti állami zálogházak v. becüsse (8-5-ig). Tel. 976

Jeruzsálemi mozik műsora

STUDIO: 3-ik hét: AZ ELET ARNYÉKÁBAN, Ingrid Bergman

-HIREK-

5713 Niszán 25, péntek
1953 Április 10.
Gyeriingyújtás ideje: 5.44
5713 Niszán 26, szombat
1951 Április 11.
Heti szakasz: 88min.
Szombat kimenetele: 6.10.

Előfizetési díj beföldre,
egy hónapra IL 2.100.
Célok:

Hafia, Shapira 13., telefon 2433.,
POB 4094.
Jeruzsálem, Ben Jehuda 3. szám
(Kapu alatt)
Tel-aviv megközelítők:
Rosenberg Avrahám,
Rechov Hanegev 11.
Vidéki országos főmegbízott:
Alexander könyvkiadó- és
lapterjesztő-vállalat, Tel Aviv,
Smarjahu Levin-u. 14.

Szombaton éjjel előre
igazítják az órákat. A belügy-
minisztérium a lakosság em-
lékeztetése idejéig, hogy a va-
sárnapra, április 12-ikére
virradó éjjel 2 órakor életbe
lép a nyári időszámítás, a-
mely szeptember 12-ig lesz
érvényben. Az órákat 60 perccel
előre kell vinni. A nyári
időszámítás folyamán az iz-
raeli és a greenwichi idő
között a különbség 3 óra
lesz.

Visszaérkezett az álla-
mi bank felállításával kap-
csolatos tanulmányútról.
Dr. A. Lehman, az Izraeli
Nemzeti Bank jegy kibocsátó
osztályának igazgatója teg-
nap hazatért külföldről, ahol
az Egyesült Államokban, Ka-
nadában és Mexikóban az
állami bankok működését
tanulmányozta. Dr. Lehman
az UNO ösztöndíjjával utaz-
ott külföldre és tanulmány-
útja kapcsolatban van az iz-
raeli állami bank felállításá-
nak előkészületeivel. Dr.
Lehman jelentést fog tenni
tapasztalatairól a pénzügy-
minisztériumnak és Dávid
Horovitz volt pénzügyi ál-
lamtitkárnak, a megszer-
zés alatt álló állami bank
vezérgazgatójának.

Leesett a második eme-
letről és semmi baja nem
történt. Bracha Szegall két-
éves kislány szerdán délelőtti
szüleinél a beér-sévei új
negyedben levő második
emelet lakásának erkélyén
játékozva, kiesett a korlá-
ton és a földre zuhant. A kis-
lány a csodával határos mó-
don, egyáltalán nem sérült
meg és az ijedségen kívül
semmi baja sem történt. A
szülők, akik megrémülve lát-
ták kislányuk zuhanását, az
ijedségtől majdnem elájul-
tak. Miután magukhoz tér-
tek, a gyereket orvoshoz vit-
ték, aki alaposan megvizs-
gálta, de semmiféle rend-
ellenességet nem állapított
meg.

A nyári időszámítás és
a külföldi telefonbeszélgeté-
sek. A nyári időszámításnak
szombat éjjel való bevezeté-
sével kapcsolatban a posta-
igazgatóság hivatalosan köz-
li, hogy vasárnaptól április
12-től külföldi telefonbeszél-
getések a következő órák-
ban eszközölhetők: Bern:
9-14-ig, Páris: 16.30-18 kö-
zött, London: 14.30-16.15
között és 19.30-21.30. New-
York: 13-22 között, Ciprus:
12.30-13.30; között lehet
beszélgetést folytatni.

A Makkeba volt budapesti
olimpiai egyetemi halgatók egye-
sületének telavivi helyesorsolása
vasárnap, április 12-ikén este fél
hat órakor tartja rendezett heti önk-
szervezését a Passage-kávéház
különböztetésében. Előadást dr. Ma-
gelberg Dezso tart „A büszkeség
társadalmi vonatkozásai Izrael-
ben” címmel.

Magasfeszültség, amely
majdnem agyonautja a Vi-
lágvárosi Regények frisa
számának a hőseit. Ára 130
prute. A874

Tizenhátezer font kár-
térítésre ítélték az Eggedet.
A telavivi törvényszék teg-
nap 17 ezer font kártérítést
ítélt meg Eliezer Fuchs o-
sádjára számára. Fuchs az
Egged kár-számbái állomá-
sán fel akart szállni az autó-
ra. Még nem sikerült bejut-
nia a kocsihoz, amikor A.
Landschaft sofför megindí-
totta az autót anélkül, hogy
becsukta volna az ajtaját.
Ennek következtében Fuchs
kiesett a kocsiból és az autó-
busz hátsó kerékei halálra
gázolták. A törvényszék az
Eggedet és a soffört a kár-
térítés megfizetésére köte-
lezte.

Negyven új települést létesít a Szochnut a legközelebbi negyedében

Mintegy 6000 családot telepítenek le a mezőgazdaságban — Márciusban 1100 olé érkezett az országba

Jeruzsálem, (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Szochnut szövívője tegnap érdekes adatokat közölt az alijjáról és a legközelebbi telepítési tervekről. Mindenekelőtt bejelentette, hogy a nemrég érkezett 22 tagú oléscsoporton kívül május elején további 30 olé fog érkezni Lengyelországból. Márciusban egyébként 1100 olé érkezett az országba, köztük 57 fiatal a nyugat-indiai Cochintartományból. Elmondotta még, hogy jelentős számban vannak olyanok, akik most a Szochnut alijja-kirendelt-segelmét kérik az országba való visszatérésük engedélyezését, holott az utóbbi években véglegesen elhagy-
ták már az országot és Kanadába, Ausztráliába vándoroltak.

Az elkövetkező 3-4 hó-
napban a Szochnut 40 új tele-
pülést fog létesíteni, amely-
ből 11 az ország északi ré-
szében, 21 a Negeven és 15

a Natanjától Migdál Aská-
lonig terjedő országreszben
kerül felállításra. A telepü-
lésekből kettőt a Nachál,
négyet-ötöt a középsztály
fog felállítani mosáv formá-
jában, míg tízet a „varosfalura” akció keretében lé-
tesítenek ugyancsak mosáv
formájában, a többi pedig
az átmeneti táborok lakó-
ból fogják megszervezni no-
sávokba.

A terv szerint ez mintegy
6000 családot érint és a telepít-
tési kapcsolatos kiadá-
sok 17 millió 250 ezer fontot
fognak kitenni, amiből egy-
millió és 250 ezer fontot a
Szochnut telepítési osztálya
teremt elő, a többi a kor-
mány fedezi.

Az 1952-es évben egyé-
ként 10.607 olé teleptettek
le a Keren Hájeszod telepü-
lésein és ugyanebben az év-
ben 12 ezer 340 állandó sí-
kunt juttatott a Szochnut
klita-osztálya az oléknak.

A moszkvai fordulat után

a Szochnut fokozottan követeli az alijját Keleteurópából

Adatszerű tájékoztató füzet készült többek között a magyarországi zsidók helyzetéről

Jeruzsálem, (Az Uj Kelet tudósítójától.) — Nincs sem-
miféle garanciánk arra,
hogy a jövőben nem ismét-
lődhet meg az, ami legutol-
jára az oroszországi zsidó-
sággal történt. A zsidóság
helyzete az orosz gátlásban
— mint minden más helyen
a szétszórásban — rend-
lenes és éppen ezért talán
még nagyobb erővel követ-
teljük, mint a múltban, hogy
engedélyezzék az oroszorszá-
gi és a keleteurópai zsidó-
ság szabad alijját — mon-
dotta tegnap heti sajtókon-
ferenciáján a Szochnut szó-
vivője.

A továbbiakban ismertet-
te azokat a lépéseket, amit
a Szochnut és az izraeli or-
vosszövetség foganatosított

a keptelen vádak moszkvai
közlése után. Megelégedés-
sel állapította meg, hogy a
szabad világ közvéleménye
és sajtoja rendkívül élénken
és határozottan foglalt ál-
lást a zsidóságra szórt rá-
galmak ellen, aminek leg-
nagyobb jelentőségű meg-
nyilatkozása a Liszabonban
megtartott orvosi világkon-
gresszus határozata volt, a-
mely nemzetközi vizsgálatot
követelt az orvosok elleni
rágalmak ügyében.

Bár jelenleg nincs a
Szochnut szándékában egy-
behívni a tervezett „Bocsásd
el népemet” kongresszust,
amelyet kizárólag Sztálin
halála miatt halasztottak
el, a cionista világszervezet
mégis a legnagyobb figye-

Teljes megegyezés jött létre Koreában a sebesült hadifoglyok kicserélésére

Az első szövetségi az UNO már el is indította — Amerika nem járul hozzá az állandó kettészakításához — Az UNO politikai bizottsága megkezdte a lengyel békejavaslat tárgyalását

Panmunjon (UP). —
Tegnap teljes megegyezés
jött létre Panmunjonban a
beteg és sebesült hadifog-
lyok kicseréléséről és való-
színűleg már ma délelőtt
hivatalosan is aláírják az
egyezményt, amely szerint
az északi hadsereg 600, az
UNO pedig 5000 hadifoglyot
küld haza.

A megállapodás szerint
naponta 500 kommunista
hadifoglyot adnak át Pan-
munjonban 100 UNO-hadi-
fogoly ellenében.

Az UNO-hadsereg anyira
bizik a repatriálás gyors
megkezdésében, hogy már
tegnap elindították Puszan-
ból az első különvonatot a
kicsérendő hadifoglyokkal.
Az amerikai hadsereg külön
repülőszolgálatot létesített,
amely azonnal Amerikába
szállítja a visszatérő sebe-

sült és nagybeteg amerikai
hadifoglyokat.

Washington (UP). —
A Fehér Ház tegnap hivata-
los közleményben

megcáfolta a newyorki
sajtó híreit, hogy az ameri-
kai kormány hajlandó a
mostani frontvonalat hatá-
rvonalaként elfogadni,
Formozát pedig az UNO
kezeségi bizottságának
akarnja átadni.

A hivatalos közlemény sze-
rint az amerikai kormány
nem ajánló bejegyezni
Korea állandó kettéválasztá-
sába és sohasem foglalko-
zott azzal a tervvel, hogy
Formozát kezesség alá he-
lyezze.

New-York (UP). — Az
UNO politikai bizottsága
tegnap megkezdte a lengyel
békejavaslat tárgyalását.
Skrzeszewski lengyel kül-
ügyminiszter megváltoztatta
eredeti javaslatát és kihagy-
ta belőle azt a követelést,
hogy azonnal cseréljék ki
az összes koreai hadifoglyo-
kat, éspedig tekintet nélkül
arra, hogy kívánják-e a re-
patriálásukat, vagy sem.
Ehelyett javaslatában
azt követeli, hogy azonnal
kezdjék meg a tárgyalá-
sokat a koreai fegyver-
szünetről.

Különben a lengyel javas-
lat a régi kommunista kö-
veteléseket ismétli meg. A
fegyverezésre vonatkozó
részben az atomfegyverek
azonnali betiltását követeli,
bár Visinszkij a fegyverezé-
si vitában ezt már elejtet-
te. Lengyelország ezenkívül
megismétli azt a javaslá-
tot, hogy hívják össze az
öt nagyhatalom békekon-

ferenciáját, amelynek első
feladata az általános fe-
fegyverezésről való meg-
állapodás lenne.

A lengyel külügyminiszter
megismételte Csu En-Lai
kínai miniszterelnök béke-
javaslatát Koreára vonatko-
zólag és kijelentette, hogy
azt úgy Lengyelország, mint
a Szovjetunió is támogat-
ják. Skrzeszewski szerint a
koreai kérdés megoldása
más problémák megoldásá-
hoz is fog vezetni.
A legnagyobb érdeklődést
természetesen Andrej Visin-
szkij felszólalása váltotta
ki, aki beszédében hangsú-
lyozta, hogy

a kommunista és kapita-
lista államcsoportok kö-
zötti versengés nem zárja
ki a megegyezés lehetősé-
gét.

A szovjetdelegáció köré-
ben tegnap közölték, hogy
Valerian Zorin nagykövete-
t visszahívták Moszkvába. Zo-
rint, aki már ma elindul
New-Yorkból egy francia
hajó fedélzetén, az őssel
neveztek ki washingtoni
nagykövetté és akkor átvet-
te Jákob Maliktól az UNO-
delegáció vezetését is. Fel-
lünést keltett, hogy amikor
Visinszkij Sztálin halála
után Moszkvába ment, ide-
iglenesen Andrej Gromyko
londoni nagykövetet küld-
ték New-Yorkba a szovjet-
delegáció élére.

New York (UP). — Dag
Hammar skjöld, az új UNO-
főtitkár tegnap megérkezett
New-Yorkba, ahol Trygve
Lie fogadta a repülőterén.
Hammar skjöld ma veszi át
hivatalát.

HOOFIEN JAVASLATAI

(Elsőoldali cikk folytatása)
hez vezet. Erre a csökkenés-
re amúgy is számítani kell,
különképpen akkor, ha
csökkenni fognak azok a jö-
vedelmek, amelyek nem a
mi akaratunktól függenek.
Ezért rendkívül nagy jelen-
tősége van annak, hogy meg-
változtassuk mezőgazdasá-
gunk jelenlegi építményét,
hogy csökkentjük exportkö-
mértékben, de része volt ab-
ban, hogy a Krenl urai re-
habilitálták az orvosokat.

Jelenleg előkészítés alatt
állnak még más brosurák,
amelyek tárgyalgósan je-
mertetni fogják a vasfü-
gesség mögötti államokban
élő zsidóság helyzetét a ma-
sodik világháború befejező-
dése óta. Így külön füzet
készült a magyarországi zsi-
dóság helyzetéről is.

ÉLŐUJSÁG

Hely: Tiferet-kávéház.
Idő: 1953. április 12., va-
sárnap este 8.30.

Szerkesztő: Dr. Roth
Dezsoné.

Guzman Irén: Vész-
cikk.

Weinberger Magda:
Tárca.

Dr. Marton Gizella: Iro-
dalmi krónika.

Princz Joli (Salon Bu-
dapest): Divatsarok.

Weichherz Magda:
Szerkesztői üzenetek.

Két helyen is gyilkossági kísérletet követtek el az átszivárgók

A nyomok mindkét esetben a transzjordán határhoz vezettek

A hadsereg szövívője köz-
li: A szerdára virradó éjjel
átszivárgók hatoltak be az
arab Kfar Szaba községbe
és az egyik házban megse-
sítettek egy asszonyt és fiát.
Az asszony éjféltájban gya-
nus zajra lett figyelmes az
udvarban és fiának kíséreté-
ben az ajtóhoz lépett, hogy
megállapítsa a lármá okát.
Ekkor azonban lövedémi
kezdtek rájuk és mindket-
ten megsebesültek.

A nyomok itt is a transz-
jordáni határvonalig vezet-
tek.
Izrael mindkét eset miatt
panaszt tett az izraeli-transz-
jordáni fegyverszüneti ve-
gyesbizottságnál.

Hasonló gyilkossági kísé-
rlet történt ugyancsak szer-
dá éjjel a Jeruzsálem mel-
letti Givat Saulban. Néhány
átszivárgó az egyik ház ab-
lakához lépett és belétek a
szobába. Senki sem sebesült
meg.

Az elmúlt évben 66 millió
dollárt adtuk ki élelmi-
szer és nyolc millió dollár
takarmány behozatalára.
275 ezer tonna búzát hoz-
tunk be 26 millió dollárért,
ugyanakkor azonban mi-
csak 31 ezer tonnát termel-
tünk és ennek tekintélyes
részét is vetőmagnak hasz-
náljuk fel. Behoztunk 60.000
tonna olajmagot tízmillió

dollárért, magunk pedig
csak ötezer tonnát termel-
tünk.

Mindéből azt a követke-
zést kell levonni, hogy
minden erőnkkel fejlesz-
teni tartozunk a mezőgaz-
daságnak azt az ágát, a-
mely az ember számára
azonnal felhasználható
élelmiszert termel.

Tragikus ellentmondás mu-
tatkozik állattenyésztésünk
és mezőgazdasági termel-
ésünk lehetőségei között.
A mandátum ideje alatt 250
ezer szarvasmarha és 750
ezer juh volt az országban,
míg most 65 ezer szarvas-
marha és 66 ezer juh szá-
mol az izraeli állattenyész-
tés. Ennek az az oka, hogy
ügyszólván nem is vesszük
igénybe azt az egy és há-
romnegyed millió dunám-
nyi legelőt, amely egykor
a nagy arab állattá-
lományt táplálta.

Csökkenünk kell tehát
az istállóit tenyészteteket,
amelyek több tejet adnak
ugyan, de a marhaállomány
növelésével ezt a különbö-
zetet be lehet hozni és a fej-
lődés végül is hűsültség
vezethet. Ugyanakkor bá-
zával vehetjük be azt a terü-
letet, amelyet eddig takar-
mánytermelésre használtunk
fel az istállóban táplált te-
heneknek számára.

Hoofien a továbbiakban
még arra mutatott rá, hogy
fejlesztési kell az ipari
növények termesztését is.
Mindenképpen meg kell vál-
toztatni a mezőgazdaságnak
jelenlegi struktúráját, mely
főleg a tejtermékek, tojás
és zöldségtermelés alapul
és meg kell teremteni a le-
hetőséget a széles területen
dolgozó kisterjes mező-
gazdasági termelés számá-
ra.

Thorez utban Páris felé

Bonn (AFP). — Maurice
Thorez, a francia kommu-
nista párt főtitkára, aki kö-
zel két évig volt a Szovjet-
unióban gyógykezelésen,
tegnap átutazott Németor-
szágon, útban Páris felé.